

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2019-2022

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Natalia Doulgeridou

Organizovaný zločin a vybrané problémy Kolumbie

Praha 2022

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Vít Rouč Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2019-2022

BACHELOR THESIS

Natalia Doulgeridou

Organized crime and selected problems of Colombia

Prague 2022

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PhDr. Vít Rouč Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Natalia Doulgeridou

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Vítu Rouči Ph.D. za odborné vedení a dohled při zpracování mé bakalářské práce, za jeho čas, který mi věnoval, cenné poznámky, možnost mnoha odborných konzultací, a především za trpělivost.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou organizovaného zločinu v Kolumbii a problémy s ním spjaté. V práci jsou shrnuty základní pojmy jako organizovaný zločin, drogový kartel, guerillová hnutí a korupce. Podstatná část práce se zabývá aktéry organizovaného zločinu, tedy největšími kartely a guerillovými skupinami, popisuje jejich historii a jejich zapojení do obchodu s narkotiky. Další část práce je zaměřena na působení Spojených států v Kolumbii a vzájemný boj proti drogám. V poslední části se práce soustředí na problematiku korupce v Kolumbii.

Klíčová slova

Drogový kartel, guerillová hnutí, kokain, Kolumbie, korupce, organizovaný zločin, Plan Colombia

Annotation

The bachelor thesis deals with the issue of organized crime in Colombia and the problems associated with it. The thesis summarizes basic concepts such as organized crime, drug cartels, guerrilla movements, and corruption. A substantial part of the work deals with the actors of organized crime, the largest cartels, and guerrilla groups, describing their history and their involvement in the drug trade. The next part of the work is focused on the United States' action in Colombia and the fight against drugs. In the last part, the work focuses on the issue of corruption in Colombia.

Keywords

Cocaine, Colombia, corruption, drug cartel, guerilla movements, organized crime, Plan Colombia

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	10
1.1 Definice korupce, narcowar, narcodemocracy, guerilla	14
2 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V KOLUMBII.....	17
2.1 Počátky kolumbijského ozbrojeného konfliktu a narcowar.....	17
2.2 Definice drogového kartelu + uvedení příkladů z minulosti a současnosti	20
2.3 Od Escobara do současnosti	25
3 GUERILLOVÉ ORGANIZACE V KOLUMBII A JEJICH ZAPOJENÍ DO NARKOOBCHODU – KOŘENY, POSTAVENÍ V SYSTÉMU.....	33
3.1 FARC	34
3.2 ELN.....	39
3.3 Vztah guerillových hnutí k organizovanému zločinu	41
4 POLITIKA USA VŮČI KOLUMBII.....	50
4.1 Plan Colombia.....	53
4.2 Období po Plan Colombia.....	59
5 KORUPCE V KOLUMBII	64
5.1 Petty corruption a byrokratická korupce.....	69
5.2 Politická korupce	70
5.3 Volební podvody.....	71
5.4 Organizovaný zločin v Kolumbii a vztah ke korupci	72
ZÁVĚR	74
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	76
SEZNAM ZKRATEK	82
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	84
SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Při výběru tématu bakalářské práce pro mě bylo stěžejní se věnovat Latinské Americe. Zájem o tento region, a hlavně bezpečnostní situace v kontextu drog, mě přivedl k hlubšímu studiu této poněkud opomíjené problematiky. Velkou motivací při psaní bakalářské práce pro mě byla neznalost souvisejících okolností a chtíč se právě o tématu organizovaného zločinu v Kolumbii dozvědět více. Dle mého je celá Latinská Amerika opomíjeným tématem na půdě mezinárodních vztahů, kterému by se měla věnovat větší pozornost. Již od koloniálních dob sužují region různé problémy, v moderní historii jsou to zejména ty bezpečnostní, které jsou v mnoha zemích spjaté právě s drogovou problematikou. Bakalářská práce je pro mě samotnou v tomto směru důležitá, neboť mi pomůže rozšířit povědomí o problému, který se netýká jen Kolumbie.

Předmětem této práce tedy bude organizovaný zločin v Kolumbii se zaměřením na proměnné, které v narkoválce hrají roli. Práce z velké části pojednává o aktérech a jejich zapojení do nelegálního obchodu. Cílem bakalářské práce je specifický popis ilegálního obchodu v Kolumbii se zaměřením na aktéry a na okolnosti s nimi spjaté. V práci je použita metoda analýzy, kdy je jsou zkoumané souvislosti a napojení na ilegální aktivity a metoda případové studie. Výzkumná otázka, na kterou bych ráda dostala odpověď je, jak se v průběhu let měnil ilegální obchod v Kolumbii.

V rámci členění bakalářské práce se první zaměřím na pojem organizovaný zločin. Pojem je definován v mnoha odborných publikacích, zákonech zemí a vlastní definici pro něj mají i nadnárodní organizace jako Interpol nebo OSN, jejichž vymezení termínu bude v práci také popsáno. Podstatná část práce je věnována organizovanému zločinu v Kolumbii, kdy je podrobně popsána situace od počátku drogové války až po současnou situaci. V rámci vymezení základních pojmů se zaměřím i na pojem korupce, narkoválka, narkodemokracie, kartel a guerilla.

Guerillové organizace jsou podstatnou částí, které se budu věnovat. Práce poskytne ohlédnutí do minulosti dvou největších organizací, totiž FARC a ELN. Po důkladném

popisu vzniku a historie obou skupin bude práce směřovat k jejich zapojení do ilegálního obchodu s drogami od minulosti až do současnosti.

Kolumbie byla kdysi pro USA pomyslným bitevním polem, proto nemůže být opomenuta. Kokain proudící do USA z Kolumbie byl pro několik amerických prezidentů důležitým tématem v jejich zahraniční politice, což se odráželo i na finanční a vojenské pomoci poskytované Spojenými státy. Nepopíratelně velkým krokem ze strany USA byl Plan Colombia, kterému se budu v práci také věnovat. Nejen ilegální obchod je v Kolumbii velkým problémem. Ruku v ruce s tím jde i korupce, která bude předmětem poslední části práce. Zaměřím se na míru a na formy korupce, které v Kolumbii můžeme zkoumat.

Již jsem úvodem uvedla, že toto téma je dle mého názoru často přecházené. Díky tomu byla i horší práce se zdroji, neboť většina pramenů, které jsou v práci využity, jsou zahraniční. Kromě literárních zdrojů jsem velmi často užívala statistik a reportů UNODC a ONDCP, obecně jsem využívala nezávislých zdrojů jako Transparency International a Transparencia por Colombia, aby výzkum byl pojat z co nejširšího hlediska a neopíral se pouze o jeden zdroj. Nejnovější informace se opírají o fakta zejména ze zpravodajského webu BBC a neziskové organizace specializující se na organizovaný zločin v Latinské Americe In Sight Crime.

1 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Je velmi obtížné organizovaný zločin definovat. Problémem paradoxně je to, že definic je příliš mnoho a každý autor do pojmu zahrnuje různé aspekty organizovaného zločinu. Pojem organizovaný zločin byl definován od různých expertů až po mezinárodní organizace a zákony jednotlivých zemí. Definice jsou dané rozdílným prostředím. Autorka ve své práci využívá definic, které zapadají do konceptu práce.

Autor Chmelík definoval organizovaný zločin jako dlouhodobě a systematicky páchanou trestnou činnost zločineckou skupinou. Mezi charakteristické znaky zařadil vysokou organizovanost, specializaci členů, dělbu úloh a mnohostrannost. Skupiny jsou podle něj charakteristické vysokými finančními zisky a také získáváním vlivu v politických a ekonomických strukturách.¹

*„Organizovaný zločin nabízí a poskytuje zboží nebo služby, realizuje aktivity, které nejsou legální, jsou regulované nebo jsou obtížně dostupné. Společnosti jsou ale takové aktivity žádané. Lze tedy říci, že organizovaný zločin využívá lidských (latentních) tužeb a slabostí, které jsou do určité míry v rozporu správním systémem či veřejnou morálkou dané země“.*² Jedná se především o aktivity přinášející vysoký zisk a z velké části o nelegální aktivity. Mezi ilegální služby můžeme mimo jiné zařadit sexuální služby, levnou pracovní sílu, převaděčství, nájemné vraždy, vývoz ekologicky závadného odpadu do třetích zemí a ilegální obchodní transakce. Mezi ilegální zboží, které

---

¹ CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). s. 12-20. ISBN 80-720-1480-3.

² CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). 15. ISBN 978-80-7338-155-4.

organizovaný zločin poskytuje, můžeme zařadit například drogy, falešné doklady, pornografii, zbraně, padělané peníze/doklady, kradené automobily.³

Nabídka ilegálních služeb	Nabídka ilegálních produktů	Pronikání do legálních obchodů
-Ilegální gambling	-Obchod s narkotiky	-Vydírání
-Obchodování s lidmi	-Kradené zboží	-Legalizace výnosů z trestné činnosti
-Dumping	-Padělání	-Podvody
-Vraždy na objednávku		
-Obchod s lidskými orgány		

Tabulka č. 1: Nabídka služeb a aktivit organizovaného zločinu; zdroj: CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 15. ISBN 978-80-7338-155-4.

Organizovaný zločin řadíme do skupiny tzv. nových bezpečnostních hrozeb, které jsou nevojenského charakteru. Jedná se o závažný trestný čin kvůli své vysoké organizovanosti, disponování finančními prostředky, informovanost, a především kvůli míře používání zbraní. Lze jej vnímat i jako formu ekonomické činnosti. Často je organizovaný zločin přirovnáván k podnikatelské činnosti s tím rozdílem, že organizovaný zločin nerespektuje právní normy. Charakteristickými rysy je užívání

---

³ CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). s. 12-22. ISBN 978-80-7338-155-4.

fyzické síly, výhrůžky, násilí, korupce. Jsou to aktivity tří a více osob a ve skupinách dominují hierarchické vztahy. Organizovaný zločin je může mít charakter nadnárodního a národního charakteru. Zločinecká skupina je nejčastěji zapojena do nelegálních aktivit za účelem zisku. Je několik druhů zločineckých skupin, můžeme zmínit např. teroristicky motivované, politicky motivované, povstalecké skupiny, separatistické skupiny apod. K. von Lampe ve své knize zmínil, že není až tak důležité, co pachatelé dělají, případně jak to dělají. Důležité jsou vazby a vzájemná propojenost jednotlivých členů organizace. Organizovaný zločin je tedy jakási forma organizace zločinců.⁴

Definice organizovaného zločinu můžeme najít i v samotných zákonech států, nebo např. nadnárodních organizacích. Do kontextu práce je vhodné zařadit definici organizovaného zločinu v USA, jež je vyjádřena ve federálním zákoně 90-351 z roku 1968 – the Omnibus Control and Safe Streets: „*Organizovaný zločin zahrnuje nezákonně aktivity členů vysoce organizovaného disciplinovaného společenství, kteří se zabývají poskytováním protizákonného zboží a služeb, včetně (ale nejen) hazardních her, prostituce, lichvy, narkotik, vymáhání poplatků za ochranu (racketeering) a jiných nezákonných aktivit členů těchto organizací*“.⁵ Podle Institutu pro kriminologii a sociální prevenci je organizovaný zločin opakující se páchaní cílevědomé koordinované závažné trestné činnosti a aktivit tuto činnost podporujících, jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika.⁶

Největší policejní organizací na světě, Interpol popisuje organizovaný zločin jako „*libovolnou skupinu s korporální strukturou, jejímž předním cílem je získat peníze*

---

⁴ *Organized Crime: Analyzing Illegal Activities, Criminal Structures, and Extra-legal Governance.* USA: SAGE Publications, 2015. s. 27-30. ISBN 978-1-4522-0350-8.

⁵ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě.* Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 13. ISBN 978-80-210-4438-8.

⁶ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě.* Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 15-21. ISBN 978-80-210-4438-8.

nezákonnou činností a jež ke svému přežití často používá zastrašovací a korupční metody“.⁷ Úmluva OSN proti mezinárodnímu organizovanému zločinu v článku 2 definuje, že organizovaný zločin je „skupina organizovaného zločinu znamená strukturovanou skupinu tří a více osob, existující po určité časové období a jednající ve vzájemné dohodě za účelem spáchání jednoho či více závažných trestných činů či trestných činů stanovených v souladu s touto Úmluvou za účelem získání přímého či nepřímého finančního či jiného hmotného prospěchu.“⁸ Úmluva OSN také definuje, že „závažný trestný čin znamená jednání představující trestný čin postihitelný trestem odnětí svobody v délce čtyři roky nebo závažnějším trestem. Strukturovaná skupina znamená podle úmluvy OSN skupinu, která není náhodně utvořena za účelem bezprostředního páčání trestného činu a která nemusí mít formálním způsobem definované funkce svých členů, nepřetržitost svého členství ani rozvinutou strukturu.“⁹

Evropská komise a upravená Expertní skupina proti organizovanému zločinu Rady Evropy definovala identifikační znaky organizovaného zločinu. Ty se dělí na závazná kritéria a výběrová kritéria. Splňuje-li organizace alespoň šest z těchto kritérií, přičemž kritéria 1-4 jsou nezbytná, hovoříme o organizovaném zločinu. Nožina udává, že jsou-li alespoň první 3 znaky a alespoň 3 znaky ostatní platné, jedná se o organizovaný zločin.¹⁰

Závaznými kritérii, resp. identifikačními znaky jsou:

1. Spolupráce dvou a více lidí,

---

⁷ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 15. ISBN 80-731-2018-6.

⁸ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 15. ISBN 80-731-2018-6.

⁹ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 14. ISBN 978-80-210-4438-8.

¹⁰ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 17. ISBN 80-731-2018-6.

2. *Po dlouhou nebo neomezenou dobu,*
3. *Podezření nebo usvědčení ze spáchání závažných trestných činů,*
4. *S cílem produkovat zisk a /nebo získat moc.*
Výběrová kritéria jsou následující:
5. *Má specifický úkol nebo roli pro každého účastníka,*
6. *Používá nějaké formy vnitřní disciplíny a kontroly,*
7. *Používá násilí nebo jiných prostředků pro zastrašování,*
8. *Ovlivňuje politiku, média, veřejnou administrativu, orgány činné v trestním řízení, výkon spravedlnosti nebo ekonomiku pomocí korupce nebo jiných prostředků,*
9. *Používá komerční a podnikatelské struktury,*
10. *Je zapleten v praní špinavých peněz,*
11. *Působí na mezinárodní úrovni.¹¹*

Organizovaný zločin využívá i metody tzv. „*praní špinavých peněz*“. Zisky získané nelegálně jsou investovány do legálních ekonomických aktiv a tím je těžší finanční toky trasovat. Může se jednat o opakované investování, kupování nemovitostí, investování do cenných papírů apod. Mimo praní špinavých peněz se finanční aktivity organizovaného zločinu týkají i pojišťovacích podvodů, podvodných konkurzů, krácení daní, hazardu a lichvy. Další znaky organizovaného zločinu jsou například vraždy, únosy, vydírání, loupeže a korupce.

1.1 DEFINICE KORUPCE, NARCOWAR, NARCODEMOCRACY, GUERILLA

Ministerstvo vnitra ČR definuje **korupci** jako transakci mezi dvěma stranami, kdy je cílem poskytnutí úplatku a tím ovlivnit rozhodování a jednání dané strany. Za korupci

---

¹¹ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 13. ISBN 978-80-210-4438-8.

se pokládá i žádost o úplatek. Úplatek může být finanční, může spočívat v poskytování informací, darů a jiných výhod. Při korupci jsou často poškozeny třetí strany.¹² V ČR je tento pojem zakotven v trestním zákoníku, konkrétně zákonu č. 40/2009 Sb. „Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných“. Jedná se o § 331 Přijetí úplatku, § 332 Podplácení, § 333 Nepřímé úplatkářství.¹³

Narcowar neboli narkováška, je konflikt mezi vládou a drogovými kartely. Narkomafie označuje aktéry, kteří se zabývají obchodem s drogami. Narkoterorismus je ve své podstatě válka, kterou vedla vláda proti organizovanému zločinu.¹⁴ **Narcodemocracy** – narkodemokracii – můžeme definovat jako formu vlády. Pojem je často spjat s prezidentem E. Samperem, který byl usvědčen z financování své kampaně prostřednictvím drogového kartelu z Cali. S narkodemokracií souvisí i pojem narkostát, což je situace, kdy státní instituce jsou spojeny s nelegálním obchodem s drogami. Pablo Escobar z medellínského kartelu si díky úplatkům podřídil většinu policejních sil, což mu umožnilo expandovat v obchodu s drogami.

Část práce věnuje autorka **guerillovým hnutím** v Kolumbii. Guerillová hnutí jsou středně velké skupiny ozbrojenců působící na národní úrovni a používající taktiku komand. Členové hnutí se snaží působit na vládu neočekávanými útoky, užívají lehké pěchotní zbraně a jejich cílem je ovládnutí teritoria. Útočí na vojenské, policejní či administrativní složky státu a snaží se i jeho oslabení, zneškodnění.¹⁵ V kolumbijském

---

¹² Interní protikorupční program Úřadu vlády České republiky. Praha: Úřad vlády České republiky, Vedoucí Úřadu vlády ČR, 2019.

¹³ Zákon č. 40/2009 Sb.

¹⁴ CAMACHO-GUIZADO, Álvaro. *Plan Colombia and the Andean Regional Initiative: The Ups and Downs of a Policy*. In: ROJAS, C., MELTZER, J. (eds.): *Elusive Peace. International, National, and Local Dimensions of Conflict in Colombia*. New York, Palgrave Macmillan, 2005. p.77. ISBN 140396744X.

¹⁵ CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.

drogovém prostředí můžeme najít i pojem narcoguerilla, což je situace, kdy guerilla financována výnosy z prodeje drog.¹⁶

---

¹⁶ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 171-180. ISBN 978-80-210-4438-8.

2 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V KOLUMBII

2.1 POČÁTKY KOLUMBIJSKÉHO OZBROJENÉHO KONFLIKTU A NARCOWAR

Sociálně-ekonomické problémy mají v Kolumbii kořeny již v 19. století. Zdejší politický život trpěl dlouho polarizací a násilím založeným na značných nerovnostech, čímž trpěli rolníci bez půdy v okrajových regionech země. Koncem 19. století a počátkem 20. století dominovaly kolumbijskému politickému životu elitní liberální a konzervativní strany. Násilí a konkurence mezi stranami vypukly po atentátu na liberálního prezidentského kandidáta J. Gaitana v roce 1948, který odstartoval desetiletí trvající období extrémního násilí známého jako *La Violencia*. Liberální a konzervativní strany se dohodly na formě koalice pod názvem Národní fronta.¹⁷ Podle tohoto uspořádání se v předsednictví země střídali konzervativci a liberálové, přičemž každý zastával úřad postupně po čtyřleté intervaly. Tato forma vlády pokračovala 16 let (1958-1974). To ale nevyřešilo napětí mezi oběma stranami, a tak se v Kolumbii zakořenilo mnoho levicových, marxisticky inspirovaných povstaleckých organizací, jako např. FARC a ELN.¹⁸ Obě skupiny se dopouštěly vážného porušování lidských práv, prováděly teroristické útoky, únosy a vraždy. Protikladem toho byly pravicové polovojenské skupiny zformované v 80. letech, kdy bohatí farmáři, včetně obchodníků s drogami, najímali ozbrojené skupiny, abych se chránili před FARC a ELN, kterým se bude práce později podrobněji věnovat. Kvůli velkým nerovnostem, jak ekonomickým i sociálním, se v Kolumbii obchod s drogami tak rozmohl. Od 70. let 20. století dochází ke krizi zemědělského sektoru, neboť finanční zisky nebyly příliš vysoké. Velká část zemědělců se tak vydala cestou pěstování koky, marihuany či opia. Geopolitické podmínky usnadnily pěstování zmíněných artiklů, jelikož kolumbijská vláda nemá stále kontrolu nad celým územím země a velká část teritoria je kontrolována levicovými guerillami.

---

¹⁷ DRIVER, Tom F. Colombia's War: Drugs, Oil and Markets. *The Christian Century*. The Christian Century Foundation; 2001, 14-19.

¹⁸ Organizace tvrdí, že bojují za sociální spravedlnost a práva chudých prosazováním komunismu.

Již koncem 50. let 20. století agenti FBI odhalili, že Kolumbie se stala klíčovým aktérem na světovém obchodu s drogami. Větší expanze začala počátkem 70. let, kdy exportu dominoval drogový kartel z Medellínu. V 60. letech narůstala v Kolumbii hospodářská krize. Tamní obyvatelé hledali nové zdroje příjmů, což vedlo ke zvýšenému dovážení kokové pasty. V kontextu práce je nutné zmínit, že většina surové koky byla zpočátku do Kolumbie dovážena. Listy byly přepravovány do Kolumbie z Peru a Bolívie prostřednictvím horských stezek, v Kolumbii byla potom koková pasta přepravena do vnitrozemí, kde se zpracovala na kokain.

Před exportem kokainu byl hlavní exportní artikl Kolumbie marihuana. V 70. letech poté dochází k nárůstu vývozu kokainu, kdy Kolumbie reagovala na zvýšenou poptávku v USA. V té době také dochází ke vzniku dvou organizací, totiž kromě kartelu z Medellínu vzniká kartel z Cali. Právě v Medellínu bylo velké množství laboratoří, kde se koka zpracovávala. Většina koky byla v Kolumbii pěstována ve východních llanos = rovinách. Jde především 400 hektarů půdy v oblastech *Vaupés*, *Putumayo*, *Caquetá* a okolo řeky *Guaviré*. Velká část oblastí pěstování koky je situována v jižní části země, což je část, která je kontrolována povstaleckými skupinami. Před rokem 1994 byla Kolumbie menším hráčem ve výrobě listů koky, ale důležitým hráčem v obchodování s kokainem. Největší kartely měly sídlo v Kolumbii, ale počáteční fáze zpracování koky se soustředily v Peru a Bolívii. Koka pasta a báze byly přepraveny do Kolumbie pomocí malých letadel a poté zpracovány na hydrochlorid kokainu a vyváženy na hlavní spotřebitelské trhy v Severní Americe. Kartely kontrolovaly zařízení na zpracování kokainu, distribuční kanály od Kolumbie až po spotřebitelské trhy. V první polovině 90. let vznikl „vzdušný most“, který spojoval pěstitelská centra koky v Peru a Bolívii se zařízeními na zpracování kokainu v Kolumbii. Pěstování koky v Kolumbii rychle vzrostlo a do roku 2000 se Kolumbie stala hlavním producentem listů koky a produkovala více než 70 % světové koky.¹⁹ Kolumbijské organizace obchodující s drogami manipulují se 75 % světového kokainu. Kolumbie sdílí hranice s Peru a Bolívií, což jsou hlavní pěstitelé listů koky, a kromě toho je blízko svému hlavnímu

---

¹⁹ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

kokainovému dodavateli – USA – pouze 2 a půl hodiny letu. Mimo to je Kolumbie jedinou zemí na pobřeží Karibského more a Tichého oceánu, což otevírá mnoho možností pro námořní a letecké pašerácké. Kolumbijské kokainové kartely prováděly v 70. a 80. letech 20. století velkou část pašování přes námořní dopravu a soukromé i komerční lety. V 90. letech se distribuce kokainu přesunula spíše na mexické obchodníky s drogami a většina drog v USA v 90. letech procházela právě přes Mexiko.

Důležitou osobností medellínského kartelu je Pablo Escobar, přezdívaný Robin Hood chudých. Byl známý svou mimořádnou krutostí a surovostí na jedné straně, dopouštěl se násilí a nebál se vraždit, aby dosáhl svých cílů, na straně druhé se podílel na financování nemocnic, škol, dětských hřišť apod. Jako příklad brutality medellínského kartelu můžeme zmínit atentát L. Bonillu, kolumbijského ministra zahraničí. Po zvolení do funkce hodlal vést razantní politiku proti drogám, nicméně byl při atentátu zabit. Mezi další významnou osobnost, jež zemřela rukama kolumbijského kartelu, patří nepochybně L. C. Galan – prezidentský kandidát. Po útoku na R. L. Bonillu dochází k tzv. *narkováлке*, kdy P. Escobar vyhlásil státu válku.²⁰ Medellínský kartel byl natolik silný, že Kolumbii skutečně ohrožoval. Vláda prezidenta Barca se rozhodla k útoku a zabavovala majetky lidí spojenými s obchodem s drogami. Někteří obchodníci byli vydáni do USA. Teror pokračoval až do konce 80. let 20. století, kdy došlo k jeho největší gradaci. Kromě L. C. Galana zemřel rukami kartelu např. státní prokurátor C. M. Hoyos, šéfredaktor deníku El Espectador G. Cano, ředitel protidrogového oddělení kolumbijské policie, policisté, soudci a politici. V roce 1990 nastupuje do funkce prezident C. Gaviria. Postupně dochází k pozvolnému vytlačení narkomafie. V roce 1991 se Pablo Escobar a později i bratři Ochové vzdávají, výměnou za to se musela kolumbijská vláda zavázat, že neproběhne extradice Kolumbijců do USA. Pablo Escobar si nechal postavit luxusní vězení La Catedral. Z vězení, které si P. Escobar nechal sám postavit, však také utekl. V roce 1993 jej kolumbijská policie vypátrala a zastřelila.

---

²⁰ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 173-175. ISBN 978-80-210-4438-8.

2.2 DEFINICE DROGOVÉHO KARTELU + UVEDENÍ PŘÍKLADŮ Z MINULOSTI A SOUČASNOSTI

Drogové kartely jsou složeny z nezávislých obchodníků s drogami, které spojily své zdroje a vzájemně se dohodli ke spolupráci. Často jsou nesprávně chápány jako jednotlivé skupiny organizovaného zločinu s mnoha tisíci členy, širokým geografickým záběrem a vertikální kontrolou drogového byznysu od místa sklizně až po maloobchodní prodej na ulici. Kartely jsou však pouhými sdruženími mnoha menších skupin organizovaného zločinu do volné konfederace sdružených podniků. Některé podskupiny v kartelu mohou vyrábět suroviny, jiné mohou mít na starost logistiku. Kartely mají také podskupiny zabývající se praním špinavých peněz i důležité politické a právní vazby na vytváření korupčních vztahů.²¹

Autor M. Glenny zabývající se problematikou drogových kartelů jej definoval jako společnost malých decentralizovaných skupin, které ovládají část průmyslu.²² D. Kruijt a K. Koonings popsali kartel jako organizaci zaměřenou na export kokainu. Kartel podle definice má chránit své členy v případě dopadení.²³ Pojem kartel se poprvé v drogovém světě objevil v roce 1982 v memorandu DEA po záchytu 600 kg kokainu v Clevelandu. Původ drog byl podle memoranda od „kartelu z Medellínu.“²⁴

Existuje mnoho důvodů, proč se skupiny obchodující s drogami rozhodnou vstoupit do kartelu. Nejčastěji se jedná o menší skupiny, které se připojí k větším a organizovanějším skupinám. Dalším důvodem pro vytvoření kartelu může být

---

²¹ HICKEY, Eric W. *Encyclopedia of Murder and Violent Crime*. New York: SAGE Publications, 2003. p. 136-140. ISBN 076192437X.

²² *McMafte: zločin bez hranic*. Praha: Argo, 2009. Zip (Argo: Dokořán): Dokořán). S. 120. ISBN 978-80-257-0179-9.

²³ KOONINGS, Kees. *Armed Actors: Organized Violence and State Failure in Latin America*. London: Zed Books, 2004. p. 81. ISBN 1842774441.

²⁴ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 232-240. ISBN 80-731-2018-6.

shromáždění lidí s různými dispozicemi a potenciální slabá stránka jedné skupiny může být vyrovnána jinou přidruženou skupinou. Jako praktický příklad můžeme uvést situaci, kdy se organizace zabývající se pěstováním rostlin spojí se skupinou, která se zabývá jejím zpracováním na koncový produkt. Později se do koncernu přidávají např. zkušení pašeráci. Nejmodernější forma drogových kartelů zahrnuje jednoduchou výměnu zboží nebo služeb mezi nezávislými zločineckými organizacemi. Jako příklad si můžeme uvést vztah mezi exportovaným kolumbijským kokainem a organizacemi operujícími s drogami v Mexiku. Aby kolumbijské kartely mohly přesunout svůj produkt do USA, uzavírají smlouvy s mexickými organizacemi, které si za pašování berou polovinu pašovaného nákladu jako svůj poplatek a distribuují jej menším mexickým organizacím obchodujících v USA za účelem maloobchodního prodeje. Kolumbijské kartely mají znaky obchodních korporací. Jsou specifické pro svou dělbu práce, logistiku, marketing, účetnictví a specializaci.²⁵

Velkým hráčem na poli proti kolumbijským kartelům se staly USA. Byl to prezident Reagan, který aktivně bojoval proti drogám a proti dovozu kolumbijského kokainu do států. Některé kolumbijské kartely nadále působí v USA a zakládají tzv. *buňky* v konkrétních geografických oblastech. Kartely často vychází z rodinných vztahů či přátelství, což zabraňuje pokusům o infiltraci vyšetřovatelů. Buňky jsou strukturálně rozdělené a funguje zde dělba práce. Každá buňka se specializuje na jiný aspekt obchodu s kokainem v dané geografické lokalitě. Buňky buď drogy přepravují, některé jsou zodpovědné za skladování kokainu pro budoucí prodej a některé se zabývají praním špinavých peněz a nemají s drogou žádný přímý kontakt. Některé buňky se podílejí na velkoobchodním prodeji drog a některé buňky se soustředí na maloobchodní prodej. Buňky jsou tvořeny přibližně 10 zaměstnanci, kteří většinou nemají žádné znalosti o činnosti, členech a umístění jiných buněk. Jejich struktura je charakteristická pevným velením. Každý vedoucí buňky je odpovědný regionálnímu řediteli a ten je odpovědný určené osobě v Kolumbii. Kolumbijské kartely využívají nejsložitější komunikační technologie, např. nejmodernější zařízení, která převádí komunikaci do

---

²⁵ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 232-236. ISBN 80-731-2018-6.

nerozluštitelných kódů. Šifrovací technologie skrývá informace o transakcích s drogami a informace spjaté s praním špinavých peněz. Oba kartely v průběhu 80. let obstarávaly 70-80 % exportu kokainu a disponovaly velkým vlivem na hospodářskou, sociální a politickou strukturu Kolumbie.²⁶

Mezi současné kartely řadíme např. *Valle de Cauca del Norte*, *Costa del Norte* a *kartel z Bogoty*. Tyto kartely mají maximálně 200 členů a kooperují s ostatními skupinami, které jsou specializované na např. na výrobu kokainu, logistickou přepravu a spolupracují s osobami, které nejsou členy kartelu, např. piloty, právníky.²⁷ Dnešní kartely nemají společné vedení, skupiny se vždy soustředí na danou činnost obchodu s drogami. Často spolupracují se mexickými kartely, a to především kvůli distribuci. Je těžší skupiny identifikovat a bojovat proti nim, a to právě kvůli obtížnému trasování jednotlivých skupin.²⁸

Medellínský kartel

Medellínský kartel je jednoznačně největším kartelem v 70.-80. letech 20. století. Hlavní postavou byl *Pablo Escobar*, další vysoce postavení členové kartelu byli *bratři Ochoové*. Svůj obchod s drogami začal Pablo Escobar únosem medellínského průmyslníka, za kterého později získal výkupné, které investoval do obchodu s drogami. Později začal v pralesích zakládat laboratoře zabývající se zpracováváním kokainu.

---

²⁶ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54-60. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

²⁷ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 232-236. ISBN 80-731-2018-6.

²⁸ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s 172-180. 15 ISBN 978-80-210-4438-8.

Rodriguez Gacha byl další výraznou osobností kartelu, který se staral o přepravu drog. Bratři Ochoové měli na starost distribuci na karibském pobřeží USA.²⁹

Medellínský kartel se mimo jiné vyznačoval mimořádnou surovostí a nekompromisním jednáním vůči nepřátelům, ale dokonce i politikům a výkonným složkám, kteří se kartelu nepřizpůsobil. V roce 1989 provedl kartel bombový útok na komerční let Avianca 203, při kterém zahynulo 110 lidí, včetně dvou policejních informátorů. V roce 1989 provedl kartel okolo 260 atentátů. Kartel ovládal obchod s kokainem v New Yorku a Miami. Počátkem 80. let kartel vraždil, zastrašoval a prováděl atentáty, aby zabránil novinářům a veřejným činitelům mluvit proti nim. Strážci zákona a soudci byli oblíbenými cíli kartelu ovládající města a ekonomiky. V roce 1985 měla Kolumbie nejvyšší počet vražd na světě. Jen v Medellínu bylo zavražděno 1 698 lidí a následující rok se toto číslo více než zdvojnásobilo na 3 500 vražd.³⁰

Carlos Lehder, jeden z vysoce postavených členů kartelu, koupil v roce 1976 značnou část ostrova Norman's Cay, který se nacházel pouze 225 mil jižně od Miami. Na ostrově postavil přistávací dráhu a ostrov tak sloužil jako spojka mezi Kolumbií a USA. Lehder byl v únoru 1987 vydán do USA, čímž kolumbijská vláda reagovala na krutosti kartelu páchané na výkonných složkách. Byl usvědčen z obchodování s kokainem a odsouzen na 135 let ve federálním vězení.³¹

V roce 1999 byl zatčen F. Ochoa, jenž dostal trest 8 a půl roku za pašování drog. Ve vězení si odseděl pět a půl roku, zbytek mu byl odpuštěn. Ve stejném období americká

---

²⁹ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 232-236. ISBN 80-731-2018-6.

³⁰ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report

³¹ HICKEY, Eric W. *Encyclopedia of Murder and Violent Crime*. New York: SAGE Publications, 2003. p. 136-140. ISBN 076192437X.

protidrogová policie – DEA – zadržela 1290 osob v oblastech Jižní Ameriky a Karibiku, kteří byli napojeni na medellínský kartel.³²

Kartel z Cali

Kartel z Cali byl orientován přibližně 200 mil jižně od Medellínu. Kartel byl konfederací, kde členové vzájemně spolupracovali. Členové se vyhýbali publicitě, násilí a považovali se legitimní obchodníky. Kartel používal sofistikované obchodní techniky, jak řídit obchod s drogami. Každý aspekt podnikání byl izolován od ostatních aspektů. Vůdci kartelu byli bratři *Rodriguez-Orejuela*, „*Pacho Herrera-Buitrago*“ a *Victor Julio Patino-Formeque*. V 90. letech byli členové kartelu obžalováni v USA, nicméně kolumbijská ústava zabránila jejich vydání. Kolumbijská vláda použila informace získané americkými vyšetřovateli k obvinění v Kolumbii.³³

Kartel disponoval vysokou organizovaností, byl složen z buněk, které byly vysoce utajované a struktura byla pevně daná. Níže postavení jsou ředitelé buněk, kteří zodpovídají za fungování obchodu. Pod nimi jsou v hierarchii hlavy buněk, kteří mají na starost část regionu. V jednotlivých buňkách jsou poté role jako např. účetní, dealer, řidiči apod. DEA ve své zprávě o drogové situaci v 90. letech v Kolumbii popsala fungování kartelu z Cali. Kartel byl složitým systémem řízen telefony, počítači a disponoval výzvědnou sítí. Kartel ovládal letiště, taxi služby a telefonní společnosti. Každoroční zisk dosahoval výše až 8 miliard USD.³⁴

---

³² NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 232-236. ISBN 80-731-2018-6.

³³ HICKEY, Eric W. *Encyclopedia of Murder and Violent Crime*. New York: SAGE Publications, 2003. p. 136-140. ISBN 076192437X.

³⁴ *McMafie: zločin bez hranic*. Praha: Argo, 2009. Zíp (Argo: Dokořán): Dokořán). S. 127-130. ISBN 978-80-257-0179-9.

Kartel z Cali nebyl uskupením jako kartel medellínský, byl spíše složením stovek menších skupin. Kartel zbudoval mnoho lékáren po celé Kolumbii, díky čemuž mohl kartel nakupovat chemikálie potřebné k výrobě kokainu. Kartel soustředil svůj obchod s drogami ve městech Los Angeles, Las Vegas a San Francisco. Kromě kokainu kartel distribuoval i crack.³⁵ Po pádu medellínského kartelu se kartel z Cali stává vůdčím v obchodování s drogami. Kartel byl mimo jiné hlavním dodavatelem kokainu do Evropy a na přelomu tisíciletí na něj připadaly $\frac{3}{4}$ celosvětového obchodu s kokainem. V 90. letech byl jeho zisk až 7 miliard USD.³⁶

Kartel nepáchal krutosti jako medellínský, tíhnul spíše k jakési formě korupce, např. financování kampaní. E. Sámper, kolumbijský prezident, měl sám přijmout peníze na svou kampaň od kartelu z Cali. Během jeho vlády paradoxně došlo k zatčení nejvýše postavených zástupců kartelu.³⁷

2.3 OD ESCOBARA DO SOUČASNOSTI

Díky obchodu s drogami vzešlo z Kolumbie několik dolarových miliardářů. Pablo Escobar se stal koncem 80. let jedním z nejbohatších lidí na světě. Docházelo k legalizaci výnosů z trestné činnosti – kartely peníze „praly“ investováním do půdy,

---

³⁵ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 234. ISBN 80-731-2018-6.

³⁶ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 235-239. ISBN 80-731-2018-6.

³⁷ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 175-177. ISBN 978-80-210-4438-8.

nebo třeba i do fotbalových klubů. Podle některých zdrojů vzešlo v Kolumbii z obchodu s drogami až 6 miliardářů a 160 milionářů.³⁸

Pro hlubší pochopení ekonomické problematiky obchodu s drogami je podstatné pochopit proces od samého počátku – výroby. Výslednému produktu předchází velké množství chemických postupů. Proces je zahájen namočením listů v benzínu, poté smíchání produktu s kyselinou nebo acetonem, následuje pečení tekutiny v peci, dokud nevznikne pasta, která se následně promění na prášek.³⁹ Celkové náklady na chemické suroviny se pohybují okolo 530 USD na zpracování jednoho kilogramu báze koky, např. v roce 2008 vyprodukovala tuna kokainu asi 1,3 kg kokové báze. Celková hodnota koky vyrobené v Kolumbii v roce 2008 byla asi 1 miliarda USD. Transformace kokové báze na kokain je relativně jednoduchý proces, který trvá asi 6 hodin. Laboratoře používané k přeměně kokové báze na kokain vyžadují značné investice do infrastruktury a náklady mohou dosahovat až 1 milionu dolarů na jednu laboratoř.⁴⁰ Výrobní laboratoře mají vždy „hlavního chemika“ a několik dalších pracovníků, jejichž platy závisí na množství zpracovaného kokainu. Celkové mzdové náklady jsou asi 200 USD na kg zpracovaného kokainu. Dostupné údaje naznačují, že v roce 2008 se cena jednoho kg kokainu vyrobeného v laboratoři pohybovala mezi 2 700 až 3 600 USD. Na základě toho byla celková tržní hodnota kolumbijského kokainu přibližně 2 miliardy dolarů ročně. Poslední etapou je samotné obchodování s kokainem – přibližně 55 % kolumbijského kokainu jde na trhy do Severní Ameriky a zbytek jde do Evropy. Podle odhadů vyprodukovala v roce 2008 Kolumbie cca 7,5 miliard USD, což je částka

---

³⁸ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 173-175. ISBN 978-80-210-4438-8.

³⁹ GAVIRIA, Alejandro a Daniel MEJIA. *Anti-Drug Policies in Colombia: Successes, Failures, and Wrong Turns*. Nashville: Vanderbilt University Press, 2017. p. 57-60. ISBN 978-0826520715.

⁴⁰ GAVIRIA, Alejandro a Daniel MEJIA. *Anti-Drug Policies in Colombia: Successes, Failures, and Wrong Turns*. Nashville: Vanderbilt University Press, 2017. p. 59. ISBN 978-0826520715.

odpovídající 2,3 % HDP země. Do roku 2013 se toto číslo snížilo, odhaduje se ale, že hodnota obchodu s drogami je stále asi 4,5 miliard USD.⁴¹

Kromě kokainu a marihuany se začalo produkovat a exportovat i více opia a heroinu. Opium se od konce 80. let stává důležitým vývozním artiklem Kolumbie a až 65 % heroinového trhu v USA je zásobováno Kolumbií. Opiový mák roste na východních svazích Andského pohoří, a i pěstitelé opia byli často úzce spjaty s kartely. Ty dodávají pěstitelům semena a zemědělské potřeby. Chemici poté zpracovávají opium na morfinovou bázi a poté na heroin. Na počátku tisíciletí produkce dosahovala až 50 tun opia nebo 5 tun heroinu za rok.⁴²

Od roku 2000 byl poskytován Kolumbii tzv. *Plan Kolumbie*, což je navýšení pomoci Kolumbii od USA na boj proti drogám. Na pomoci se mimo jiné podílí i EU. Rozpočet na prvních sedm let byl 7 miliard USD. Plán měl za cíl posílit funkci Kolumbie jako státu, justice, státních institucí a bojovat proti nestátním subjektům, v konečném důsledku však nešlo o příliš úspěšný krok, neboť se Kolumbie stala více závislou na americké pomoci. Mezi lety 2002-2007 se vlastnictví polí koky snížilo přibližně z 2,2 na 0,6 hektaru na rodinu. V roce 2008 byla průměrná roční produkce z každého hektaru koky přibližně 5,5 tuny listů koky. V roce 2008 bylo přímo či nepřímo zapojeno do činností spjatých s pěstováním kolem 160 000 venkovských domácností, do roku 2013 se počet snížil téměř o polovinu na cca 82 000 venkovských domácností. Roční hrubý příjem farmářů, kteří prodávají pouze listy koky, je cca 4 000 USD na hektar koky. Odečtou-li se výrobní náklady od příjmů a za předpokladu, že mu úrodu nezničí vláda/přírodní katastrofy, dostane průměrný zemědělec cca 2 000 USD. Přibližně třetina pěstitelů koky prodává listy koky přímo výrobcům kokainu. Zbývající dvě třetiny přeměňují listy koky na kokovou pastu nebo bázi a poté ji přeprořádávají velkovýrobcům kokainu. Celková hodnota produkce kolumbijské koky byla v roce 2008 odhadnuta na

---

⁴¹ Coca cultivation survey 2013. *Government of Colombia*. UNODC, 2014, 13-93. ISSN 2011-0596.

⁴² SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 181-190. ISBN 978-80-210-4438-8.

600 milionů USD, což je ekvivalentem 0,21 % HDP země. Celková hodnota listů koky je asi 200 milionů USD ročně. Odečtou-li se od celkových příjmů výrobní náklady, očekávaný výnos z prodeje listů koky je asi 360 milionů USD.⁴³

V současnosti je stále v Kolumbii velkých vliv drogových kartelů, i když žádný velikostí nedosahuje těch z 80. let. Odhaduje se, že narkobaroni spravují 8-11 % zemědělské půdy v Kolumbii a jejich jmění je odhadnuto na 66 miliard dolarů. Drogové organizace i dnes ovlivňují politickou situaci Kolumbii. Současné kolumbijské kartely mají spolupracovat s kriminálními organizacemi v oblasti Karibiku, které pomáhají při pašování drog a obchodují se zbraněmi. V poslední době kolumbijské drogové kartely usnadnily proces pašování kokainu přidáním chemických sloučenin do hydrochloridu kokainu. Ten je poté nezjistitelný standartními kontrolami.⁴⁴ V roce 2005 došlo k jednomu z největších kolumbijských záchytů drog, kdy policie zabavila 15 tun kokainu v jižním departmentu Nariño, jenž hraničí s Ekvádorem a tichomořským pobřežím. Kokain se vyráběl v polovojenských laboratořích z koky, která se naopak pěstovala v oblastech ovládaných rebely a nakupovala od vyjednávačů pracující pod jménem FARC. Ačkoliv nejvyšší velitelé polovojenských jednotek byli buď uvězněni nebo vydáni do USA na základě obvinění z obchodování s drogami, mnoho velitelů střední úrovně vytvořilo vlastní zločinecké organizace, které úřady nazvaly BACRIM.⁴⁵ V roce 2004 se podle odhadů v Kolumbii vyskytovalo 160 skupin obchodujících s drogami. Během roku 2005 se povedlo DEA zabavit 118 tun kokainu.⁴⁶ V roce 2007 se produkce kokainu v Kolumbii odhadovala až na 600 tun ročně.

---

⁴³ Coca cultivation survey 2013. *Government of Colombia*. UNODC, 2014, 13-93. ISSN 2011-0596.

⁴⁴ HICKEY, Eric W. *Encyclopedia of Murder and Violent Crime*. New York: SAGE Publications, 2003. p. 140. ISBN 076192437X.

⁴⁵ VILLAR, Oliver. *Cocaine, DeatSquads, and the War on Terror: U.S. Imperialism and Class Struggle in Colombia*. New York: Monthly Review Press, 2011. p. 111-140. ISBN 978-1583672518.

⁴⁶ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 176-180. ISBN 978-80-210-4438-8.

Podle odhadů vlády USA klesla potenciální produkce čistého kokainu v Kolumbii v roce 2012 na 170 tun, což je nejnižší úroveň za dvě desetiletí. V roce 2013 začala úroveň mírně stoupat a od roku 2014 do roku 2020 výrazněji. V roce 2019 DEA uvedlo, že 93 % zabaveného kokainu v USA pochází z Kolumbie. V témž roce bylo zabaveno rekordních 487 tun a v roce 2020 téměř 427 tun.⁴⁷ V roce 2017 dosáhl obchod s drogami nového rekordu. Odhaduje se, že během tohoto roku se plodiny koky rozšířily na 209 000 hektarů s 921 tunami produkce kokainu ročně. V momentě, kdy Kongres USA považoval situaci za nouzovou, se produkovalo 130 000 hektarů koky kolem 500 tun kokainu. Zvýšená produkce kokainu způsobila explozi organizovaného zločinu a násilí, přítomnost mexických kartelů, posílení zločineckých skupin, partyzánů ELN a rostoucí počet disidentů FARC.⁴⁸

V červnu 2018 byl zvolen nový prezident I. Duque s téměř 54 % hlasy. Duque před Valným shromážděním v roce 2018 ve svém projevu vyzval ke zvýšení spravedlnosti podporou míru, boj proti obchodu s drogami označil za globální hrozbu a korupci označil jako hrozbu pro demokracii. Mezi přetrvávající problémy, kterým musí Duque čelit, je prudký nárůst pěstování koky a produkce kokainu. Duque vedl kampaň za opětovné zahájení postřiku plodin glyfosátem, aby se snížila nabídka. Tímto činem by zvrátil rozhodnutí Kolumbie z poloviny roku 2015 ukončit letecký postřik, který byl ústředním – i když kontroverzním – rysem americko-kolumbijské protidrogové spolupráce po dvě desetiletí. V roce 2017 se kolumbijský ústavní soud rozhodl zachovat pozastavení používání glyfosátu, dokud vláda nepřijme opatření k omezení jeho dopadu na lidi. Během prezidentského období Duqueho zvýšila Kolumbie úsilí proti nezákonnému obchodu s drogami. Kolumbie oznámila, že během roku 2019 zabavila

---

⁴⁷ *UPDATED: ONDCP Releases Data on Coca Cultivation and Potential Cocaine Production in the Andean Region* [online]. Washington: The White House, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/ondcp/briefing-room/2021/07/16/ondcp-releases-data-on-coca-cultivation-and-potential-cocaine-production-in-the-andean-region/>

⁴⁸ *Colombia's Civil Conflict* [online]. New York: Council on Foreign Relationship, 2017 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/colombias-civil-conflict>

nebo nepomohla při zabavení 487,7 tun kokainu a 426,7 tun kokainu v prvních devíti měsících roku 2020. V roce 2019 vymýtila více než 100 000 hektarů koky.⁴⁹

Podle ONDCP zůstalo pěstování koky v Kolumbii v roce 2019 stabilní na 212 000 hektarech ve srovnání s 208 000 hektary v roce 2018 po prudkém nárůstu v letech 2012 až 2017. Vláda USA odhaduje, že se potenciální produkce čistého kokainu v Kolumbii zvýšila z 877 tun v roce 2018 na 963 tun v roce 2019.⁵⁰ V roce 2020 Kolumbie nadále čelila výzvám při ničení plodin koky, protože venkovské oblasti se potýkali s rostoucí mírou násilí a ekonomické krize kvůli konkurenci na bývalých ilegálních trzích s drogami a těžbou zlata. Korupce se stala hlavním problémem kolumbijské politiky, protože členové soudní moci, politici a další úředníci čelili řadě obvinění z korupce.⁵¹

Na konci roku 2020 se plocha zabírající plodinami koky rozšířila na 245 000 hektarů a kapacita produkce kokainu vzrostla na 1 010 tun ročně. V roce 2020 kolumbijské bezpečnostní síly zničily asi 130 000 hektarů koky a zabavily asi 505 tun kokainu.⁵² Podle UNODC je Kolumbie nadále hlavním světovým producentem kokainu a druhým největším producentem listů koky po Peru. Asi 60 % kokainu spotřebovaného na světě se stále vyrábí v Kolumbii. Asi 55 % produkce se prodává v Severní Americe a zbylých 45 % se vyváží na evropské trhy, nejčastěji přes Venezuelu a západní Afriku. Během současné pandemie COVID-19 je produkce v některých oblastech Kolumbie omezována a distribuce stagnuje díky omezování letů. Uzavření hranic ztížilo život

---

⁴⁹ *Colombian Elites and Organized Crime* [online]. Colombia: InSight Crime, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/colombia-elites-and-organized-crime-series/>

⁵⁰ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

⁵¹ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

⁵² *Colombia seizes six metric tons of cocaine from ELN rebels* [online]. London: Reuters, 2021 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/colombia-seizes-six-metric-tons-cocaine-eln-rebels-2021-06-29/>

pašeráků, jak uvádí nová zpráva OSN. Zpráva také poukazuje na velké záchyty v evropských přístavech a uvádí, že kokain se stále více přepravuje po moři.⁵³

Drogové násilí vyhnalo z domovů více než 5 milionů Kolumbijců, což je třetí nejvyšší počet po Súdánu a Sýrii. Polovojenské jednotky, pašeráci drog a FARC ukradli podle odhadů asi 13 milionů akrů půdy. Masivní vysídlování a zábory půdy přispěly k jednomu z nejvíce vychýlených poměrů rozdělování majetku v Latinské Americe a přispěly ke 42,8% míře chudoby v kolumbijském venkově. V současnosti je pro kolumbijskou vládu důležité mít pod kontrolou hraniční kontroly, dále likvidovat koková a opiová pole. Jedním z bodů je i sabotáž skupin obchodujících s drogami.⁵⁴

Kolumbie, jako jedna z nejstarších demokracií na západní polokouli snášela za poslední desetiletí mnohostranný občanský konflikt, který byl oficiálně ukončený v srpnu 2017. Podle zprávy vydané v roce 2013 mělo v zbrojeném konfliktu do roku 2012 zemřít asi 220 000 Kolumbijců, z nichž 81 % byli civilisté. Mezi lety 2000-2016 Kolumbie zaznamenala 94% pokles únosů a 53% snížení počtu vražd. Míra vražd klesla na nové minimum 24,3 vražd na 100 000 obyvatel v roce 2020, částečně i kvůli pandemii COVID-19. Spolu s úspěchem snižování násilí Kolumbie otevřela svou ekonomiku a podpořila obchod, tím se stala jednou z nejatraktivnějších lokalit pro přímé zahraniční investice. Po stabilním růstu však začala v roce 2015 kolumbijská ekonomika stagnovat, částečně kvůli poklesu mezinárodních cen komodit jako je ropa, což je hlavní z kolumbijských exportů. Mimo jiné současná pandemie zpomalila i provádění mírových dohod s povstanci.⁵⁵

---

⁵³ *COVID-19 and the drug supply chain: from production and trafficking to use* [online]. 2021 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/covid/Covid-19-and-drug-supply-chain-Mai2020.pdf>

⁵⁴ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

⁵⁵ *UPDATED: ONDCP Releases Data on Coca Cultivation and Potential Cocaine Production in the Andean Region* [online]. Washington: The White House, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z:

„V Kolumbii obchod s drogami a na něj navazující organizovaný zločin pronikl hluboko do hospodářské struktury a řízení státu. I přes obrovskou finanční, materiální i logistickou podporu z USA se jí nedaří drogový průmysl významněji eliminovat.“⁵⁶

<https://www.whitehouse.gov/ondcp/briefing-room/2021/07/16/ondcp-releases-data-on-coca-cultivation-and-potential-cocaine-production-in-the-andean-region/>

⁵⁶ NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. s. 236. ISBN 80-731-2018-6.

3 GUERILLOVÉ ORGANIZACE V KOLUMBII A JEJICH ZAPOJENÍ DO NARKOOBCHODU – KOŘENY, POSTAVENÍ V SYSTÉMU

Na úvod je nutné si definovat, co přesně guerillové organizace jsou. Autorka cituje z odborného článku Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny, který nejvíce zapadá do pojetí bakalářské práce:

„Termín guerilla pochází ze španělského slova „guerra“ – v překladu válka. V doslovném překladu pojem guerilla můžeme přeložit jako „malá válka“. Skupiny se opírají ideologie o marxismu, leninismu a maoismu.“⁵⁷

Pro guerillové skupiny je charakteristické, že jsou tvořeny malými až středně velkými jednotkami (čety, roty, prapory). Skupiny užívají taktiku komend a v boji využívají především lehkých pěchotních zbraní, málokdy i část dělostřelectva. Ozbrojené skupiny útočí na vojenský, policejní či administrativní personál, snaží se o jejich vojenské oslabení a jejich cílem je ovládnutí určitého teritoria. Často se jedná o uniformované bojovníky, jejichž válečné zóny jsou omezeny na národní úroveň. Cílem těchto organizací je získání a udržení kontroly nad určitým územím. Ačkoliv se jedná o konflikt na území jednoho státu, můžeme guerillová hnutí považovat za mezinárodní hrozbu, což se potvrzuje v Kolumbii, kdy jsou guerillová hnutí zapletena do mezinárodního obchodu s drogami. V minulosti se guerillová hnutí distancovala od drogového obchodu, později začal právě tento obchod tvořit značnou část jejich příjmů.

Díky přítomnosti elitního systému dvou stran v Kolumbii bylo po více než 100 letech dosaženo relativní ekonomické stability, ale byl oslaben právní stát. Nikdy nebyla provedena komplexní pozemková reforma, což umožnilo zvýšenou koncentraci půdy a kapitálu do několika rodin. Díky tomu začalo docházet ke zpochybnění statusu quo opozičními skupinami jako bylo např. FARC. Pašování drog je v Kolumbii po desítky

---

⁵⁷ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 55. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

let motorem násilí, zejména vzhledem ke možnostem poskytovat rychlé ekonomické zdroje pro vnitřní konflikty. Nejen v Kolumbii, ale i v celém regionu Latinské Ameriky, kde vládla korupce, chudoba a strach, byl vznik guerillových hnutí nevyhnutelný. Sociální a ekonomické podmínky daly vzniku radikálních levicových skupin. V kontextu bakalářské práce se autorka zaměří na FARC a ELN. Obě zmíněné organizace byly označeny Evropskou unií a USA za teroristické.

3.1 FARC

FARC byly nepochybně dominující guerillovou skupinou v Kolumbii v druhé polovině 20. stol. Vznikly v roce 1964 pod názvem Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia, v překladu Revoluční ozbrojené síly Kolumbie. FARC můžeme definovat jako marxisticko-leninskou partyzánskou skupinu, která původně hájila zájmy venkovského obyvatelstva po kolumbijské občanské válce La Violencia, která probíhala v letech 1948-1958. Zakladatelem byl člen Kolumbijské komunistické strany (dále PCC) M. Marulanda společně s Jacobem Arenasem. Americký velvyslanec L. Tambs byl první, kdo použil výraz narcoguerrilla v souvislosti se skupinou FARC.⁵⁸

Členové PCC zorganizovaly skupiny lidí, kteří se cítili být kolumbijskou vládou opomíjeni, poté se usadili na venkově a vytvořili si vlastní komunity. Skupina, kterou vedl Marulanda, se usadila v Marquetalii. 27. 5. 1964 zaútočila kolumbijská armáda na skupinu Marulandy i další okolní komunity a chvíli po útoku, konkrétně 20. 7. 1964, se partyzáni potkali i s dalšími skupinami, aby se zorganizovali a sjednotili. Na této konferenci, které se účastnilo asi 350 partyzánů, přijala skupina název Jižní blok – Southern Bloc – a prohlásila se za partyzánskou skupinu. Jižní blok žádal pozemkovou reformu a lepší podmínky na venkově. Slíbil také, že bude bránit komunity stoupenců na venkově před kolumbijskou vládou. Jižní blok se znovu sešel v květnu 1966 na své

---

⁵⁸ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54-60. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

druhé partyzánské konferenci a přejmenoval se na, nám již známé, FARC. Kromě změny názvu znamenala druhá konference také strategický posun. Původně byl Jižní blok pouze defenzivní organizací, díky konferenci začaly FARC poskytovat vzdělávací a lékařské služby, cvičily bojovníky a prováděly útoky. V roce 1972 zřídil Marulanda výcvikové tábory pro partyzány. Aby FARC mohly poskytovat sociální služby a realizovat výcvikové tábory, spoléhaly zpočátku na výkupné od politiků a elit, které unesly. Své operace FARC financovaly obchodem s drogami, únosy, vydíráním a nelegální těžbou zlata.

Jak již bylo zmíněno, zpočátku se FARC odmítalo zapojovat do obchodu s drogami, neboť se to zcela vylučovalo s jejich levicovou ideologií. Během 80. let však FARC obrátily, protože došlo k velkému rozmachu obchodu s drogami a stal se z něj profitující byznys. FARC zavedly tzv. „*gramaje*“, což můžeme volně přeložit jako daně, desátky za produkci koky. S postupem času začaly FARC pěstovat a prodávat koku. Obchod s drogami tak tvořil značnou část finančních prostředků FARC, některé zdroje odhadují že šlo až o 600 milionů ročně.⁵⁹ Závislost FARC na obchodu s drogami poškodila i pověst organizace. Kolumbijská vlády a vlády Spojených států začaly označovat skupinu za drogový kartel a jeho vůdce za obchodníky s drogami. V roce 1982 uspořádaly FARC svou sedmou partyzánskou konferenci, na které změnily svůj název na Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – Ejército del Pueblo (FARC-EP). Nový přírůstek k názvu znamenal „Lidová armáda“. Ve stejném roce zahájily FARC a kolumbijská vláda v čele s prezidentem B. Betancurem úplně první vyjednávání o míru.⁶⁰ V roce 1984 bylo dosaženo dohody, která je známá pod španělským názvem

---

⁵⁹ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54-58. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

⁶⁰ SWAIN, Wally. *Negotiating Peace: The Colombian Government, Civil Society, and the FARC, 2013-2017*. Independently published, 2018. p.55-74. ISBN 1719975531.

Acuerdos de la Uribe. Dohoda zavazuje k bilaterálnímu příměří, dále zahrnuje závazky vlády podporovat agrární reformu a zlepšit vzdělání, zdraví, bydlení a zaměstnanost.⁶¹

V rámci dohody FARC v roce 1985 spoluzaložily s PCC politickou stranu Patriotic Union (dále UP). UP získala ve sněmovně 9 křesel a 6 křesel v senátu. Rychlý úspěch byl však podkopán rychlejším pádem, kdy začalo docházet k nuceným zmizením a systematickému vraždění vůdců UP kolumbijskou armádou, pravicovými polovojenskými jednotkami a drogovými gangy. Podle dostupných údajů mělo být zavražděno do roku 1988 až 500 vůdců UP, včetně prezidentského kandidáta Jaimeho Parda. V letech 1988 až 1992 dosahoval počet zavražděných členů UP až 6 000, včetně prezidentského kandidáta Bernarda Jaramilla.⁶² Navzdory Uribeovým dohodám z roku 1984 pokračovaly násilné taktiky a únosy FARC. Skupina věřila, že politické reformy provedené vládou jsou stále nedostatečné. Primárními cíli únosů FARC se stali bohatí vlastníci půdy. V reakci na pokračující násilí FARC vytvořili vlastníci půdy militantní skupiny, jako byla např. Spojená sebeobrana Kolumbie, známá pod zkratkou AUC. Tyto skupiny se v 80. letech spojily s kolumbijskou armádou, aby zbavily zemi přítomnosti partyzánů.

V 90. letech roste podíl FARC na činnostech spjatými s drogami. Odhaduje se, že až 42 % příjmů FARC pocházelo z pěstování drog. Až 22 % příjmů vycházelo z únosů a 32 % z vydírání. Surovost FARC se plně projevila například v září 1996, kdy se podílely na zabití 100 vládních úředníků. Šlo o reakci na plánované ničení kokových plantáží.⁶³ V roce 1999 vzrostl počet členů FARC na 18 000. Tento rok bylo v Kolumbii

---

⁶¹ LEECH, Garry. *The FARC: The Longest Insurgency (Rebels)*. London: Zed Books, 2011. p. 20-27. ISBN 1848134924.

⁶² Mapping Militant Organizations. "Revolutionary Armed Forces of Colombia." Stanford University. Last modified July 2019.
<https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/revolutionary-armed-forces-colombia-farc>

⁶³ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54-60. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

provedeno více než 3 000 únosů a počet vražd vzrostl na téměř 60 úmrtí na 100 000 obyvatel. Zvýšený vliv FARC v zemi, únosy a zapojení FARC do obchodu s drogami vyvolaly domácí i mezinárodní odezvu. Téměř čtvrtina obyvatel Kolumbie se v roce 1999 zúčastnila protestů „*No Mas*“ proti FARC a násilí v zemi. V této době zahájila FARC mírová jednání s kolumbijskou vládou, která byla ukončena před koncem funkčního období prezidenta A. Pastrana v roce 2002. Během mírových vyjednávání nabídl prezident Pastrana zřízení bezpečnostních zón, kde neměla mít kolumbijská vláda žádný vliv a měly tak zůstat plně v rukou FARC. V roce 2002 Pastrana dohodu porušil a nařídil vojenské operace na daném území.⁶⁴

V roce 2002 se Álvaro Uribe ucházel o prezidentský úřad a vyhrál se slibem, že bude agresivně bojovat proti přítomnosti a aktivitě partyzánů v zemi. Po svém nástupu do úřadu plánoval Uribe zavést protipartyzánský program, který by pomohl vylepšit armádu, využil polovojenskou pomoc a přijal podporu z Planu Colombia. Uribeho zásah proti FARC byl kolumbijskou veřejností dobře přijat, což vedlo k poklesu násilí v zemi a dramatickému poklesu členů FARC. Kromě oslabení FARC v roce 2002 ztrácí i UP svůj právní status a nemohla být politicky činná pro nedostatek členů a podpory. Uribe zůstal ve funkci a do roku 2010, kdy vypršel jeho mandant.⁶⁵ Prezidentské volby v roce 2010 vyhrál Juan Manuel Santos, který znovu zahájil mírový proces s FARC. Vyjednávání bylo několikrát přerušeno ze strany FARC, neboť nadále pokračovaly v únosech kvůli výkupnému, načež kolumbijská vláda pozastavila vyjednávání v roce 2014. V červenci 2015 FARC opět vyhlásily jednostranné příměří a v reakci na to kolumbijská vláda souhlasila s ukončením leteckých útoků na tábory FARC. V roce 2010 byl počet členů odhadován na 13 800, z nichž bylo 50 % ozbrojenců.

---

⁶⁴ Mapping Militant Organizations. “Revolutionary Armed Forces of Colombia.” Stanford University. Last modified July 2019.

<https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/revolutionary-armed-forces-colombia-farc>

⁶⁵ FARC [online]. Colombia: InSight Crime, 2013 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile>

Z dostupných údajů je zřejmé, že v roce 2011 se příjmy z obchodu s drogami pohybovaly okolo 50 % a byly tak hlavním zdrojem příjmu.⁶⁶

V roce 2016 došlo k mírové dohodě mezi FARC a kolumbijskou vládou. Tím se FARC odzbrojily a demobilizovaly a po 52 letech násilí mezi nimi a kolumbijskou vládou dochází k dohodě. Mírové dohody z roku 2016 vytvořily plán pro přechod FARC do politické strany. 300stránková mírová smlouva umožnila velitelům se vyhnout vězení, pokud řeknou pravdu o únosech, masakrech a dalších válečných zločinech. Pro bývalé povstalecké pěšáky smlouva nařizuje dočasná peněžní stipendia, pracovní školení a vzdělávání. Vláda také slíbila, že je ochrání před zabíjením z pomsty a postaví silnice, školy a nemocnice v oblastech, které kdysi partyzáni ovládli. Dohody se týkaly mimo jiné i reformy venkova, politické účasti FARC a demobilizace. 27. 6. 2017 FARC oficiálně ukončily svůj proces odzbrojení, který byl monitorován OSN.⁶⁷

V současné době má strana pět křesel v kolumbijské Sněmovně reprezentantů a pět křesel v kolumbijském Senátu. Díky mírové dohodě z roku 2016 budou mít FARC křesla zaručena bez ohledu na výsledky voleb až do roku 2026. Můžou však získat i další křesla, pokud by v nadcházejících volbách získaly dostatek hlasů. U části bývalých členů partyzánského hnutí nedošlo k demobilizaci, odmítli mírové dohody a pokračují v aktivitách spojených s drogami pod původním názvem FARC. K roku 2018 se

---

⁶⁶ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

⁶⁷ *Many of Colombia's ex-rebel fighters rearm and turn to illegal drug trade* [online]. Washington: National Public Radio, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/05/19/855567659/many-of-colombias-ex-rebel-fighters-rearm-and-turn-to-illegal-drug-trade>

odhaduje, že až 3 000 disidentů, kteří stále používají jméno FARC pro své aktivity spojené mimo jiné s drogami.⁶⁸

3.2 ELN

Druhou dominující guerillovou organizací jsou ELN (Ejército de Liberación Nacional) neboli Národní osvobozenecská armáda. Bratři Fabio a Manuel Vasquéz Castaño založili marxisticko-leninské ELN v roce 1964. Cílem bylo bránit Kolumbijce, o nichž se domnívali, že jsou obětí sociální, ekonomické a politické nespravedlnosti páchané kolumbijským státem. ELN bylo založeno po La Violencia válce, která probíhala v letech 1948-1958. Kubánská revoluce a revolucionář Che Guevara inspirovaly levicové radikály k vytvoření ELN v boji za lidovou demokracii v Kolumbii. Zakládající členové ELN byli zároveň bývalí členové Brigada Pro Liberación Nacional, což byl stipendijní program na Kubě. Cítili, že kolumbijská většina je státem vyloučena. Snažili se převzít vládu a nahradit ji takovou, která by byla reprezentativnější. Kromě toho se skupina snažila bojovat proti cizímu vlivu v Kolumbii a měla za cíl zavést lidovou demokracii.⁶⁹ Důležitým rysem, kterým se ELN odlišovali od FARC je, že bylo silně ovlivněno náboženstvím, a to konkrétně katolickým knězem C. Toresem. Dalším význačným rozdílem je vztah k vlastním členům organizace. V ELN probíhalo vraždění vlastníků příznivců a mezi lety 1965-1969 popravili nejméně 57 vlastních členů.⁷⁰

---

⁶⁸ Mapping Militant Organizations. “Revolutionary Armed Forces of Colombia.” Stanford University. Last modified July 2019. <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/revolutionary-armed-forces-colombia-farc>

⁶⁹ *Drug trafficking and Colombian ‘peace’* [online]. The Global Americans, 2019 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://theglobalamericans.org/2019/05/drug-trafficking-and-colombian-peace/>

⁷⁰ Mapping Militant Organizations. “National Liberation Army.” Stanford University. Last modified July 2019. <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/national-liberation-army-eln>

V červenci 1964 zahájila skupina výcvik v provincii Santander. V lednu 1965 obsadila skupina malou vesnici v Santanderu a oficiálně se prohlásili za ELN. Následující roky strávili organizováním a shromažďováním rekrutů, kterými byli hlavně kněží z katolické církve. Růst ELN byl zastaven v roce 1973, kdy vládní ofenzíva téměř zlikvidovala celou skupinu – 135 z 200 členů, včetně zakladatelů Fabia a Manuela Vásqueze Castaño. Vedení převzali Manuel Perez a Nicolas Rodriguez Bautista.⁷¹

Dříve se ELN z ideologických důvodů vyhýbala únosům, ale pod novým vedením začala unášet politiky a bohaté vlastníky půdy. V letech 1975 a 1976 patřilo mezi hlavní aktivity ELN vykrádání bank, únosy a vraždy členů armády. V 90. letech se ELN začali zaměřovat na zaměstnance ropných společností. Například v roce 1998 ELN vydělali 84 milionů dolarů z výkupného a 225 milionů dolarů z vydírání zaměstnanců.⁷² Zpočátku se ELN také vyhýbali ochodu s drogami a zaměřili se především na prosazování svých politických cílů. V 90. letech začali ale ELN zdaňovat pěstitele koky a marihuany, a to hlavně v provincii Bolivar, kde si skupina zřídila své sídlo. Svého vrcholu dosáhla skupina v roce 1999, kdy počet členů dosahoval až pěti tisíc a počet příznivců asi patnácti tisíc. Od roku 2000 trpěla ELN vnitřním konfliktem a čelila vnějším hrozbám, což znamenalo období poklesu. Za vnější hrozbu můžeme považovat zejména působení AUC, jejichž cílem bylo právě omezení guerillových organizací.

V roce 2001 zahajuje ELN mírové rozhovory s kolumbijskou vládou, ale neúspěšně. Některé zdroje tvrdí, že kolumbijský prezident Pastrana dával přednost vyjednávání s FARC, což mohlo být kořenem neúspěšných rozhovorů s ELN. Během Uribeho administrativy došlo k vyjednávání v Mexiku a na Kubě, což ale opět selhalo. V roce 2012, kdy dochází k mírovým jednáním mezi FARC a kolumbijskou vládou, nebyla ELN pozvána. Některé zdroje uvádí, že kolumbijská vláda již nepokládala ELN za hrozbu. V reakci na situaci ELN zabili policisty a vyhodili ropovody do povětří. V roce

---

⁷¹ *ELN* [online]. Colombia: InSight Crime, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile>

⁷² *ELN* [online]. Colombia: InSight Crime, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile>

2013 vyhlásilo ELN válku ropným společnostem a pokračovalo v útocích. Během vlády prezidenta Santose dochází v roce 2014 opět k vyjednávání. ELN zahájila formální mírová jednání s kolumbijskou vládou o tři roky později, což bylo přerušeno po útoku ELN na policejní akademii v lednu 2019. Velitel ELN Pablo Beltrán v témž roce prohlásil, že cílem ELN je ukončit konflikt a na oplátku zajistit ochranu a pomoc chudým v celé zemi.⁷³

3.3 VZTAH GUERILLOVÝCH HNUTÍ K ORGANIZOVANÉMU ZLOČINŮ

Jak již bylo zmíněno, FARC se zpočátku distancovaly od obchodu s drogami. Právě v 80. letech začaly FARC přijímat gramaje, čímž zdaňovali činnosti související s nezákonným obchodem na územích pod kontrolou FARC. V tomto případě se jednalo o plodiny, zpracovatelské laboratoře a vývoz drog. Drogové kartely tento počáteční vpád nepřivítaly a brzy se spojily s polovojenskými jednotkami v boji proti partyzánům. Podle nové politiky začaly FARC vybírat 10% daň za kilogram báze koky. V jiných oblastech FARC zdanily pěstitele marihuany a farmáře sklízějící opiový latex z máku, který se používá k výrobě heroinu. Vybíraly také poplatky za každý drogový let opouštějící oblasti kontrolované FARC. Některé buňky FARC se začaly přímo podílet na distribuci kokainu. Díky rozsáhlé kontrole nad různými hranicemi mohly guerilly odvézt produkt do Ekvádoru, Venezuely a Panamy.⁷⁴

Milióny dolarů, které vzešly z drogového obchodu FARC, umožnily povstalcům rozšířit se z 6 000 členů v roce 1982 na cca 20 000 bojovníků na počátku 21. století. Zpráva americké agentury z roku 1998 varovala, že FARC a její spojenci budou schopni proměnit Kolumbii na narkostát. Ten samý rok souhlasil kolumbijský prezident

---

⁷³ Mapping Militant Organizations. “National Liberation Army.” Stanford University. Last modified July 2019. <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/national-liberation-army-eln>

⁷⁴ *The FARC and the Drug Trade: Siamese Twins?* [online]. Colombia: InSight Crime, 2014 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/farc-and-drug-trade-siamese-twins>

Pastrana s vytvořením dočasného bezpečného útočiště pro FARC, aby mohly začít vést mírová jednání, která započala o rok později. Místo toho, aby se FARC soustředily na mír, využily FARC 16 000 mil čtverečních v jižní Kolumbii k tréninku vojáků, držení rukojmích, pěstování koky a navazování spojení s mezinárodními kartely, jako byl mexický Tijuana Cartel a brazilští pašeráci.⁷⁵ V roce 2001 zajatý brazilský drogový pašerák Luiz Fernando Da Costa řekl kolumbijským úřadům, že mu FARC v předchozím roce pomohly vyvézt více než 200 tun kokainu do Brazílie, přičemž si účtovaly daň ve výši 500 dolarů za kilogram.⁷⁶

V roce 2002 se dostal k moci prezident Uribe a spustil největší vojenskou akci proti guerillám nazvanou **Plan Patriota**. V rámci plánu bylo vysláno 18 000 jednotek na likvidaci guerillových skupin v jižní části země. Plán byl finančně i vojensky podpořen USA. Plán byl především kampaň za znovuzískání území ovládaného FARC a sloužil k zabezpečení hlavního města a okolí. V roce 2004 se vojenské operace vedené až 17 000 vojáky přesunuly do jižních a východních oblastí země. Neoficiální důkazy naznačují, že kolumbijská vláda donutila FARC změnit taktiku rozštěpením na menší buňky, aby se zabránilo odhalení a snížil se počet rozsáhlých útoků. Kolumbijská armáda tvrdí, že Plan Patriota snížil během jednoho roku počet bojovníků z 18 000 na 12 000.⁷⁷ Dle informací poskytnutými Kancléřem kolumbijského prezidenta měl plán získat zpět kontrolu nad 11 vesnicemi řízenými FARC, zničit více než 400 táborů FARC a zachytit 1 534 výbušných zařízení. S ohledem na drogové aktivity FARC bylo

---

⁷⁵ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

⁷⁶ *The FARC and the Drug Trade: Siamese Twins?* [online]. Colombia: InSight Crime, 2014 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/farc-and-drug-trade-siamese-twins>

⁷⁷ SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. s. 54-60. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

díky plánu být zničeno více než 47 tun chemických zásob, půl tuny kokainové báze a 34 000 dolarů v hotovosti.⁷⁸

V roce 2007 byl v počítači mluvčího FARC, R. Reyese, který byl zabit následující rok, nalezen e-mail, který nastínil plán na prodej kokainu přímo mexickým drogovým kartelům. Navrhoval prodat 100 kg kokainu Mexičanům. Roku 2008 náměstek kolumbijského ministra obrany potvrdil, že mexické kartely kupovaly kokain přímo od FARC. Donucovací orgány tvrdí, že jednotky FARC přesouvají kokain na sběrná místa v sousední Venezuele, Panamě a Ekvádoru, dále na plavidla a ponorky na tichomořském pobřeží Kolumbie a tímto způsobem je dodávají mexickému kartelu Sinaloa a dalším překupníkům až na sever. Během roku 2011 kolumbijské úřady zajaly ponorku schopnou pojmout 4 tuny kokainu, který údajně patřil FARC. I přes obrovské nebezpečí přeshraničních obchodů, jsou pro partyzány mnohem výnosnější. FARC může ztrojnásobit svůj zisk za kilogram dodáním kokainu na sběrná místa v sousedních zemích místo prodeje drog v Kolumbii. Je těžké odhadnout roční příjmy z obchodu s drogami. Ministr obrany Pinzón řekl na konferenci v roce 2012, že kolumbijský nelegální trh s drogami má hodnotu až 7 miliard dolarů ročně a FARC by měly dostávat mezi 40 až 50 % této hodnoty, což by znamenalo příjmy mezi 2,4 až 3,5 miliardami dolarů. Podle úřadu UNODC zároveň kolumbijská roční produkce kokainu klesla z 600 tun v roce 2007 na 290 tun v roce 2013. Podle jiných odhadů by tedy FARC neměla vydělávat více než 1 miliardu ročně z příjmu drog. Nezisková vyšetřovací organizace zaměřená na organizovaný zločin v Latinské Americe InSight Crime naopak vypočítala, že roční příjem FARC z drog je mnohem méně než 1 miliarda dolarů. Na základě kolumbijské roční produkce kokainu – zhruba 300 tun – a předpokladu, že FARC kontroluje zhruba 60 % kokových polí, by měly FARC vyrábět asi 180 tun kokainu ročně. Pokud by FARC jednoduše účtovaly daně koky potřebné k výrobě zmíněných 180 tun, vydělaly by 45 milionů dolarů. Pokud by FARC prodaly 180 tun kokainu v Kolumbii, vydělaly by asi 500 milionů dolarů a pokud by FARC vyvezly 180 tun do Střední Ameriky, vydělala by 1,8 miliardy dolarů. FARC je zapojeny všech aktivit, ne

---

⁷⁸ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 30-48. ISBN 1478001186.

pouze do jedné, tudíž InSight Crime dospěla k názoru, že výtěžky FARC z obchodu s drogami by byly výrazně přes 200 milionů dolarů ročně. Dříve FARC vydělávaly obrovské sumy únosem civilistů za výkupné, toho se však v roce 2012 z velké části vzdaly, neboť to byla jedna z podmínek stanovených kolumbijskou vládou pro zahájení mírových rozhovorů s FARC.⁷⁹

Jsou známé i nedávné případy vymáhání práva spojené s FARC. V roce 2013 byl J. E. Linares zatknutý a vydaný do USA za spolupráci s FARC a pomoc při pašování drog. Měl poslat tuny kokainu ze státu Apure na venezuelské hranici s Kolumbií do Střední Ameriky a pravidelně přijímal úplatky za použití přistávacích drah ve Venezuele. V dubnu 2013 policie zatkla v Bogotě dva muže, kteří následně byli obviněni z toho, že sloužili jako zprostředkovatelé FARC ve výměně kokainu za zbraně dodávané obchodníky v západoafrickém státě Guinea-Bissau, což je důležitý tranzitní bod pro jihoamerický kokain mířící do Evropy. O rok později, v roce 2014, Guatemala vydala do USA S. C. Quiceño, což byla spojka mezi FARC sídlící v Antioquii a mezinárodními organizacemi obchodujícími s drogami. V únoru 2014 americko-kolumbijská operace zabavila 17 kg kokainu, které FARC a ELN měli posílat ruským překupníkům v New Yorku. Původní zásilka měla mít 50 kg, ale kvůli logistickým problémům při přepravě kokainu z laboratoří v džungli do přístavu Cartagena se na loď dostala méně než polovina tohoto množství.⁸⁰

Od začátku mírových rozhovorů mezi bývalým prezidentem Santosem a FARC pěstování v Kolumbii neúprosně roste. V roce 2012 bylo podle údajů OSN pro drogy a kriminalitu UNODC využívání k pěstování koky 47 490 hektarů. Za pět let se tato výměra znásobila více než 3,5krát. V roce 2017 bylo k pěstování koky použito 171 000 hektarů. Od roku 2013 se plocha spotřebovaná nelegálním pěstováním koky zvýšila v průměru o 45 %. Kromě toho dnes plodiny produkují o 33 % více listů koky než

---

⁷⁹ *FARC* [online]. Colombia: InSight Crime, 2013 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile>

⁸⁰ *The FARC and the Drug Trade: Siamese Twins?* [online]. Colombia: InSight Crime, 2014 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/farc-and-drug-trade-siamese-twins>

v roce 2012. 25 % plantáží je méně než 20 km od mezinárodních hranic – k oblastem s nejvyšší koncentrací koky patří hranice s Ekvádorem, pobřeží Tichého oceánu, hranice s Venezuelou a oblasti poblíž Amazonie.⁸¹

16. 5. 2014 dochází k dohodě mezi FARC a kolumbijskou vládou nazvenou *The Solution to the Problem of Illicit Drugs*. Dohoda se týkala drogové otázky a zahrnovala 3 dílčí body: zničení koky a náhrada plodin, veřejné zdraví a spotřeba drog, výroba drog a obchodování s nimi. Dohoda začíná prohlášením, že kolumbijský konflikt začal ještě předtím, než se v zemi prosadil obchod s drogami a počátky války nesouvisí s nelegálním obchodem. Dále je v dohodě zmíněno, že pěstování koky je důsledkem chudoby rolnických farmářů, mizivé přítomnosti vládních institucí v zónách pěstování koky a také existence zločineckých organizací. Velká část dohody se zaměřila na vymýcení koky a náhradu plodin. Vláda souhlasila s poskytnutím plánu PNIS, který je v práci detailně popsán později. Kolumbijská vláda vyžaduje plnou spolupráci s FARC ve snaze ručně zničit rostliny koky a vyzývá demobilizované členy, aby spolupracovali s celostátním programem na odstranění pýchotných min z venkova, díky čemuž by byly pozemní operace odstranění koky bezpečnější. Vláda také slíbila, že upřednostní prevenci a léčbu z drogové závislosti. Vláda dále souhlasila se strategií k zabránění korupce související s drogami ze státních institucí, zastavení praní špinavých peněz, zabavení neoprávněně nabytého majetku a zavedení nových kontrol proti pašování chemikálií nutných k výrobě kokainu.⁸² V současnosti se kolumbijská vláda snaží udržet mír s FARC na správné cestě. Podle dostupných údajů asi 13 000 partyzánů odevzdalo v roce 2016 své zbraně po dlouhých 50 letech bojů, které měly na svědomí přes 220 000 obětí. Téměř okamžitě začali bývalí členové FARC tvořit nová uskupení a vytvořili více než 200 ozbrojených skupin v celkovém počtu asi 2 300 členů. V dřívějších letech se FARC soustředily zejména na svrhnutí kolumbijské vlády, ale

---

⁸¹ UNODC, *The Globalization of Crime: A Transnational Organized Crime Threat Assessment* (Vienna, UNODC, 2010), 81, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf. C

⁸² LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. ISBN 1478001186.

současné FARC se orientuje hlavně na obchod s drogami, vydírání a nelegální těžbu zlata. Je to zejména proto, že většina partyzánů má málo pracovních dovedností, které by mohli uplatnit.⁸³

Klíčovou součástí mírové dohody s FARC byl tzv. *Comprehensive National Plan for the Substitution of Illicit Crops* (PNIS), což je program, který se snaží zamezit procesu obchodování s drogami. Prostřednictvím ekonomických a sociálních pobídek pomáhá PNIS rodinám produkujících kokain začít pěstovat jiné druhy plodin. Implementace plánu je pomalá kvůli bezpečnostní situaci v oblastech, na které je plán zaměřen, ale také kvůli nedostatečnému fungování státu, který nedokázal vyčlenit ekonomické a technické zdroje na plán. V současné době využívá plánu PNIS asi 99 000 rodin, přitom OSN odhaduje, že rodin pěstujících koku by v Kolumbii mělo být asi 200 000. Cílem plánu je vymýcení 51 824 hektarů, z nichž by již 29 393, tedy 56 %, mělo být již vymýceno. Kolumbijská vláda se snaží řešit ten nejzákladnější problém – produkce koky je nejrozšířenější tam, kde jsou ekonomické příležitosti minimální. Podle dostupných údajů žije v oblastech, kde se pěstuje koka, až 57 % rodin pod hranicí chudoby, což je výrazně nad průměrem kolumbijského venkova (kde se hranice pohybuje okolo 36 %). Měsíční příjem pěstitele na hektar je asi 131 dolarů, což je polovina kolumbijské minimální mzdy. Pro tyto rodiny je však pěstování koky výnosnější než dostupné alternativy, zejména kvůli chybějící regionální silniční infrastruktuře, která ztěžuje komercializaci legálních zemědělských produktů. Koka dává úrodu častěji, prodává se za lepší cenu a sbírají ji ozbrojení překupníci drog na rodinných farmách, takže farmáři se nemusí starat o distribuci.⁸⁴

V roce 2018 nastoupil do funkce prezident Iván Duque, který byl striktně proti mírové dohodě s FARC. Několik organizací oznámilo, že od nástupu do prezidentského

---

⁸³ *Many of Colombia's ex-rebel fighters rearm and turn to illegal drug trade* [online]. Washington: National Public Radio, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/05/19/855567659/many-of-colombias-ex-rebel-fighters-rearm-and-turn-to-illegal-drug-trade>

⁸⁴ *Drug trafficking and Colombian 'peace'* [online]. The Global Americans, 2019 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://theglobalamericans.org/2019/05/drug-trafficking-and-colombian-peace/>

úřadu, byly platby PNIS rodinám pozastaveny. Strana Democratic Center, které je Duque členem, prosazovala v boji proti drogám nucené vymýcení prostřednictvím ozbrojených sil a za pomoci leteckého rozprašování glyfosátu namísto dobrovolného odstranění. V roce 2017 kolumbijský ústavní soud použití glyfosátu zakázal, Duque se k otázce použití vrátil. Skutečný dopad leteckého postřiku je skutečně minimální – postřik 800 hektarů koky by snížil produkci o 0,004 procenta. Nucené vymýcení ze strany armády také není nejlepší řešení. Na území, kde dříve zasahovala armáda, se 35 % obyvatel vrátilo k produkci koky. Ve srovnání s oblastmi, kde se obyvatelé vzdali dobrovolně, se k pěstování vrátilo pouze 0,6 % rodin.⁸⁵

Ozbrojené skupiny jsou další komplikací plánu PNIS. Ozbrojenci vyhrožují komunitám, které se vzdávají pěstování, aby zabránili dobrovolnému vymýcení plodin. Během prvního půlroku 2018 vzrostl počet vražd o 40 % v oblastech, kde se rodiny účastní plánu PNIS.⁸⁶ Od odzbrojení FARC se účastníci konfliktu a metody změnily, pašování a produkce drog je v Kolumbii stále velkým tématem.

Kromě nelegálního obchodu s drogami se FARC zapojily i do obchodu se zlatem a wolframem. S rostoucí cenou zlata uvaluje FARC daně na nelegální zlaté doly v oblastech ovládanými rebely. Kromě toho rozmach ropy a těžby umožnil FARC posílit své operace s cílem vydírat energetické společnosti a jejich dodavatele, stejně jako další podniky pracující v oblastech, kde jsou přítomní rebelové. Ve srovnání s drogami nabízí nelegální těžba a vydírání pro FARC výhody. Jedna z výhod je, že rebelové nečelí hrozbě vydání do USA. S ohledem na tyto skutečnosti analytici tvrdí, že výtěžky z drog nyní představují 25-50 % ročních příjmů FARC.⁸⁷

---

⁸⁵ *Drug trafficking and Colombian 'peace'* [online]. The Global Americans, 2019 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://theglobalamericans.org/2019/05/drug-trafficking-and-colombian-peace/>

⁸⁶ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 63-81. ISBN 1478001186.

⁸⁷ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 63-81. ISBN 1478001186.

Pašování drog je v současnosti hlavním příjmem druhé partyzánské organizace ELN. Odborníci se domnívají, že mezi lety 2005-2007 dochází ke zvýšené aktivitě ELN podíl pobřeží Tichého oceánu a venezuelských hranic, což jsou oblasti, kde se pěstuje velké množství koky a zmíněná hranice je jedna z důležitých tras pro pašování drog. V průběhu let se jednotlivé frakce ELN staly více autonomní a každá z frakcí se zaměřuje na získávání příjmů z trestné činnosti ze své oblasti. Postupem času byly únosy, které byly pro ELN charakteristické, zastíněny zisky z úrody koky, obchodu s drogami a pašování. Zatímco různé fronty se liší v míře zapojení do obchodu s drogami, tato kriminální ekonomika je pro ELN oporou.⁸⁸

Organizace také prosperuje z demobilizace FARC. V roce, kdy FARC opouštěly část území, se ELN přestěhovala a zabrala oblast s drogami v oblastech Catatumbo, Norte de Santander a Chocó. Díky tomu se zisky ELN z trestné činnosti zvýšily. Během tohoto procesu byla ELN stále zapojena do mírových rozhovorů s vládou prezidenta Santose, aby dosáhla podobné dohody jako FARC. V září 2017 obě strany podepsaly příměří, které trvalo od 1. 10. do 9. 1. 2018 a nebylo možné jej později obnovit. Od té doby k podobnému příměří nedošlo.⁸⁹

V dubnu 2018 přestala ekvádorská vláda být garantem mírového procesu po únosu a vraždě tří ekvádorských novinářů skupinou podél kolumbijsko-ekvádorské hranice. Rozhovory se poté přesunuly do Havany na Kubě, kde probíhala mírová jednání Kolumbie s FARC. Tato nestabilní situace se stala horší od chvíle, kdy se v srpnu 2018 dostal k moci kolumbijský prezident Duque.⁹⁰ V lednu 2019 zaútočila ELN na policejní

---

⁸⁸ *The National Liberation Army (ELN), Early 2020* [online]. Fort Leavenworth, KS: Army University Press, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/July-August-2020/Demarest-ELN/>

⁸⁹ *Colombia: Events of 2019* [online]. New York: Human Rights Watch, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/colombia>

⁹⁰ *Colombian Elites and Organized Crime* [online]. Colombia: InSight Crime, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/colombia-elites-and-organized-crime-series/>

výcvikovou školu v Bogotě bombou v autě a zabila 21 lidí. V důsledku toho prezident Duque zmrazil všechna mírová jednání a požádal kubánskou vládu, aby poslala domů všechny zástupce ELN na ostrově. Kuba tento požadavek nerealizovala a řada vůdců ELN – Nicolás Rodríguez Bautista, alias „Gabino“ a Israel Ramírez Pineda, alias „Pablo Beltrán“ – od té doby uvízla v Havaně na Kubě.⁹¹

V červnu 2021 kolumbijská armáda zabavila 6 tun kokainu ELN v oblasti džungle na jihovýchodě země. Kokain byl zadržen při operaci ve venkovské obci Samaniego v provincii Narino. Odhaduje se, že ve stejném roce měla ELN asi 2 500 bojovníků.⁹² Počátkem roku 2022 ELN provedla útok ve městě Cali, který zranil více než deset policistů. ELN provedla bombový útok proti členům ESMAD. Nebyla hlášena žádná úmrtí, došlo však k vážným zranění. Kolumbie nabízí odměnu 1 miliard pesos za informace týkající se vůdce ELN El Rola a 350 milionů pesos za informace týkající se těch, kdo útok plánoval a provedl.⁹³

---

⁹¹ *Colombia: Events of 2019* [online]. New York: Human Rights Watch, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/colombia>

⁹² *Colombia seizes six metric tons of cocaine from ELN rebels* [online]. London: Reuters, 2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/colombia-seizes-six-metric-tons-cocaine-eln-rebels-2021-06-29/>

⁹³ *Colombia's leftist ELN rebels claim responsibility for bombing* [online]. London: Reuters, 2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/colombias-leftist-eln-rebels-claim-responsibility-bombing-2022-01-08/>

4 POLITIKA USA VŮČI KOLUMBII

Kolumbie je klíčovým spojencem USA v regionu. Díky diplomatickým vztahům, které začaly již v 19. století po nezávislosti Kolumbie na Španělsku, mají tyto země silné vazby. Od prvních let Kolumbie čelila značné politické nestabilitě kvůli opozičním liberálním a konzervativním stranám, což vedlo k osmi občanským válkám mezi lety 1849 a 1899. Na konci „tisícidenní války“ mezi lety 1899 a 1903 se poprvé USA zapojily do záležitostí Kolumbie, kdy podpořily odtržení Panamy, což znamenalo velký zásah do vnitřních záležitostí Kolumbie. Tento zásah narušil vztahy mezi oběma státy až do vyplacení kompenzace ze strany USA v roce 1921, načež se vztahy zlepšily tak, že Kolumbie vstoupila do 2. sv. v. na podporu spojeneckých mocností. Během války se ale vnitropolitická situace opět rychle destabilizovala vzestupem lidového hnutí protestujícího proti rozsáhlé nerovnosti v zemi. Zahraniční politika vůči celé Latinské Americe se pod vedením Trumana i Eisenhowera soustředila na omezení komunistické hrozby. V prvních 10 letech studené války bylo vynaloženo minimální úsilí na řešení základních sociálních problémů vytvářejících nestabilitu ve většině latinskoamerických států. Místo toho byly podporovány především pravicové vojenské diktatury a došlo k podepsání smluv o vzájemné obraně, v nichž Kolumbie nebyla výjimkou. V roce 1952 Kolumbie a USA podepsaly dohodu o vzájemné obranné pomoci, ve které oba státy souhlasily poskytnout si vzájemně takové vybavení, materiály, služby a jiné vojenské pomoci na udržení míru na západní polokouli.⁹⁴

Od 70. let dochází k prvním nelegálním obchodům mezi USA a Kolumbií. Zisky byly obrovské, kolumbijský kokain se v USA prodával až za 50 000 dolarů za kilogram. V roce 1971 prezident USA Richard Nixon požaduje od Kongresu 84 milionů dolarů na financování války proti drogám, která nakonec USA stála více než 1 bilion dolarů. Kolumbie je cílem amerického boje proti drogám a úzce spolupracuje s kolumbijskou

---

⁹⁴ Imperialism by Another Name: The US "War on Drugs" in Colombia. *E-International Relations* [online]. 2017, 1-10 [cit. 2022-02-10]. ISSN 2053-8626. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2017/08/22/imperialism-by-another-name-the-us-war-on-drugs-in-colombia/>

policíí s cílem omezit nelegální produkci drog, včetně vymýcení polí s kokou a omezit pašeráky. V roce 1979 uzavírá USA s Kolumbií smlouvu o vydávání osob.⁹⁵

Počátkem problému byla kolumbijská marihuana. Kolumbijští překupníci přivezli na počátku 80. let ke břehům USA lodě s vysoce účinnou marihuanou, následně DEA provedla několik vyšetřování zaměřených na tyto pašeráky. V roce 1981 došlo k operaci *Grouper* ve spolupráci s americkou pobřežní stráží. Jednalo se o jednu z největších donucovacích akcí proti pašerákům marihuany z Kolumbie. Operace byla zaměřena na 14 samostatných převaděčských organizací se sídlem na Floridě, Louisianě a Georgii, které pašovaly do USA velké množství marihuany. V rámci operace agenti DEA zatkli 122 ze 155 obžalovaných a zabavili drogy v hodnotě více než jedné miliardy dolarů a majetek v hodnotě 12 milionů dolarů. Následující rok DEA provedla další velkou operaci, *Tiburón*. V rámci operace došlo k zatčení 495 lidí a zabavení 95 plavidel.⁹⁶

V prosince 1980 zahájila DEA v Miami velké vyšetřování zaměřené proti mezinárodním drogovým organizacím pod názvem *Operation Swordfish* – cílem bylo chytit „velké ryby“ v obchodu s drogami. Podstatou operace bylo zřízení Dean International Investments Inc na předměstí Miami Lakes a nalákání kolumbijských obchodníků do falešné banky s cílem praní špinavých peněz. Během 18 měsíců dlouhého vyšetřování se agentům podařilo nashromáždit dostatek důkazů a obvinít 67 občanů USA a Kolumbie. Bylo zabaveno 100 kg kokainu a 800 000 dolarů v hotovosti, auta, pozemky a bankovní účty. Operace byla obecně velmi úspěšná v boji proti drogám na Floridě. V první polovině 90. let bylo zavražděno tisíce Kolumbijců, včetně soudců, policistů, novinářů a tří prezidentských kandidátů. Hlavní představitel Medellínského kartelu, Pablo Escobar, byl v roce 1993 zabit a mnoho členů kartelu bylo později taktéž zabito, nebo zajato. O pár let později se i kartel z Cali rozpadl na několik menších

---

⁹⁵ Imperialism by Another Name: The US "War on Drugs" in Colombia. *E-International Relations* [online]. 2017, 1-10 [cit. 2022-02-10]. ISSN 2053-8626. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2017/08/22/imperialism-by-another-name-the-us-war-on-drugs-in-colombia/>

⁹⁶ *Our History* [online]. New York: DEA [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.dea.gov/about/history>

skupin. Čím více bylo v drogové válce skupin, tím násilnější byly samotné spory. Výsledkem bylo, že míra vražd v Kolumbii dosáhla v roce 1999 nového vrcholu – více než 70 vražd na 100 000 obyvatel. Do obchodu s drogami se začaly postupně zapojovat polovojenské skupiny, partyzánské skupiny a zcela noví obchodníci. V reakci na prudký nárůst aktivit v oblasti výroby kokainu a rychlé zhoršování bezpečnostních podmínek oznámila kolumbijská vláda v roce 1999 společnou americko-kolumbijskou strategii pro boj proti nelegálním drogám a organizovanému zločinu, známou jako Plan Colombia. Hlavními cíli této strategie bylo snížit výrobu a obchodování s nelegálními drogami (zejména kokainem) o 50 % během období 6 let a zlepšit podmínky a bezpečnost v Kolumbii opětovným získáním kontroly nad rozsáhlými oblastmi země, které byly v rukou ilegálních ozbrojených skupin.⁹⁷

Během 80. let mezinárodní organizace obchodující s drogami začaly fungovat v bezprecedentním měřítku. Míra kriminality během období přílivu kokainu do USA dramaticky vzrostla a nadále rostla až do počátku 90. let. Během období došlo k jakési normalizaci kokainu, což dokazoval titulní článek časopisu Time z roku 1981 s názvem „High on Cocaine“ (viz. Obrázek č. 1) s přebalem elegantní sklenice na martini naplněné kokainem. Článek pojednával o rychlém rozšíření kokainu do americké střední třídy. Od 80. let je zneužívání drog mezi občany USA na nebezpečně vysoké úrovni. USA trpěly přítomností kolumbijské mafie ve státě, začaly se tvořit místní drogové gangy, došlo k eskalaci násilí a užívání drog mezi mladistvými stále stoupalo.⁹⁸ Od 80. let byla Kolumbie číslem jedna v zahraniční politice USA kvůli snahám omezit dodávky kokainu. Obtížné ekonomické podmínky a oslabený zemědělský sektor přiměly tisíce obyvatel Kolumbie k pěstování nezákonných plodin. V roce 1986 USA začaly věnovat velké množství prostředků na maření dodávek kolumbijského kokainu, v Kolumbii byly zahájeny snahy o vymýcení financované USA, i když tehdy ne tak intenzivní, což však vedlo k protestům ze strany rolníků. Militarizovaný přístup vedený

---

⁹⁷ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 94-97. ISBN 1478001186.

⁹⁸ *Our History* [online]. New York: DEA [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.dea.gov/about/history>

Spojenými státy však vedl k opačnému přístupu – došlo k rychlému nárůstu objemu obchodu s drogami a v podstatě došlo k posílení kolumbijských kartelů.⁹⁹

4.1 PLAN COLOMBIA

Plan Colombia byl poprvé skloňovaný v roce 1999, kdy byl původně šestiletou strategií sloužící k ukončení desetiletí trvajících ozbrojeného konfliktu v zemi, odstranění pašování drog a k podpoře rozvoje. Protidrogovou a bezpečnostní strategii vypracovala vláda prezidenta Pastrany po konzultaci s americkými představiteli. Poté, v roce 2000, USA a Kolumbie zahájily Plan Colombia, program americké vojenské pomoci v hodně 9 miliard dolarů, který měl pomoci kolumbijské vládě v boji proti obchodu s drogami, znovu prosadit autoritu a zvýšit její vliv v celé zemi. Jedná se o jeden z největších programů bezpečnostní pomoci, jaký byl kdy uskutečněn. Plán pomohl vybudovat moderní, efektivní ozbrojené síly v Kolumbii schopné čelit hrozbám, jako je pašování drog a povstání. Většina pomoci do Kolumbie proudila v letech 2000-2008. Prvotně byl plán zaměřen na boj proti narkotikům, později na boj proti terorismu. Plán položil základy strategického partnerství, které se rozšířilo o udržitelný rozvoj, lidská práva, regionální bezpečnost a mnoho dalších oblastí spolupráce. Od počátku zahrnoval plán také pomoc pro soudnictví a hospodářský rozvoj.¹⁰⁰

Jednou ze zajímavostí plánu byla jeho dlouhá životnost a podpora obou stran, včetně tří amerických administrativ. Od roku 2000 přidělil Kongres USA více než 12 miliard dolarů na pomoc v rámci plánu. Kolumbie dosáhla významného pokroku v boji proti obchodu s drogami a teroristickým aktivitám a obnovila vládní kontrolu nad velkou

---

⁹⁹ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 102. ISBN 1478001186.

¹⁰⁰ UPDATED: ONDCP Releases Data on Coca Cultivation and Potential Cocaine Production in the Andean Region [online]. Washington: The White House, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/ondcp/briefing-room/2021/07/16/ondcp-releases-data-on-coca-cultivation-and-potential-cocaine-production-in-the-andean-region/>

částí svého území. Plan Colombia probíhal pod měnícím se vedením a měnícími se podmínkami jak v USA, tak v Kolumbii. Plán byl následován strategiemi jako je National Consolidation Plan. Kolumbie a její spojenci v USA si uvědomili, že k tomu, aby národ získal kontrolu nad obchodem s drogami, vyžaduje silnější bezpečnostní opatření a posílení státních institucí a jejich rozšíření do oblastí, kde byl jejich vliv minimální.¹⁰¹ Během aplikace plánu v letech 2003-2006 bylo po dohodě s vládou demobilizováno z polovojenských skupin asi 30 000 mužů. Značný počet bojovníků, uvádí se 15 %, se zapojilo do BACRIM.¹⁰²

Mezi strategie plánu pro snížení dodávek kokainu patřilo zavedení přísnější státní kontroly prodeje chemikálií potřebných k přeměně listů koky na základ koky, zákaz laboratoří, kde se kokain zpracovává a přerušování dodávek kokainu na primární spotřebitelské trhy v Severní Americe a Evropě. Od zahájení plánu bylo hlavní strategií pro snížení produkce kokainu letecké postřikování kokových plantáží herbicidy. Postřik se však ukázal jako neúčinný a nákladný; začalo se tak s kampaněmi na ruční ničení nelegálních plodin a čtyři pracovníků chráněných ozbrojenými silami a státní policií se přesouvaly do různých oblastí, kde koku ručně vytrhávaly a ničily. Od roku 2000 bylo postřikováno více než 1 600 000 hektarů plodin koky a více než 413 000 bylo ručně zničeno.¹⁰³

Ministerstvo zahraničí USA i OSN hlásili pokles pěstování drogových plodin od roku 2001, ačkoliv ONDCP vydal prohlášení, že během roku 2004 nedošlo k žádnému významnému snížení pěstování koky. V tabulce níže jsou uvedeny statistiky eradikace koky a máku v hektarech zveřejněné Ministerstvem zahraničí USA:

---

¹⁰¹ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 100-118. ISBN 1478001186.

¹⁰² *Colombia's criminal bands pose new security challenge* [online]. BBC News, 2011 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-12804418>

¹⁰³ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 100-118. ISBN 1478001186.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Listy koky	43,246	47,371	84,251	122,695	132,817	136,555
Plody máku	-	9,254	2,583	3,371	3,830	3,060

Tabulka č. 2: Eradikace listů koky a plodů máku v hektarech v letech 1999-2004; zdroj: *International Narcotics Control Strategy Reports* [online]. U.S. Department of State, 2022 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.state.gov/international-narcotics-control-strategy-reports/>

Analytici dlouho vedli diskuse, jestli byl plán úspěšný. Výlučně z hlediska boje proti narkotikům má plán nejasné výsledky. V roce 1999 byl stanoven cíl snížit během šesti let pěstování, zpracování a distribuci drog o 50 %, což splněno nebylo. Prostředkem k dosažení cíle měla být profesionalizace kolumbijských ozbrojených sil a policie, posílení soudnictví a boj proti korupci. Dalšími cíli bylo chránit občany před násilím, podporovat lidská práva, posílit ekonomiku a zlepšit správu veřejných věcí. Podle odhadů USA se pěstování koky snížilo ze 167 000 hektarů v roce 2007 na 78 000 hektarů v roce 2012. Pěstování opiového máku v letech 2000 až 2009 snížilo o více než 90 %.¹⁰⁴

Podle nevládní organizace Washington Office on Latin America pomohl Plan Colombia při leteckých postřicích více než 1,6 milionu hektarů koky pomocí kontroverzního glyfosátu. Podle WHO to mohlo ohrozit kolumbijskou populaci, protože glyfosát je mnoha zdroji označen karcinogenní. Strategie chemického ničení koky byla organizací označena za neúspěšnou – půda koky vzrostla ze 48 000 hektarů v roce 2013 na 69 000 v roce 2014. Ani produkce kokainu neklesla. V roce 2015 zabavily

---

¹⁰⁴ *Has Plan Colombia really worked?* [online]. BBC News, 2016 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-35491504>

kolumbijské bezpečnostní složky rekordních 252 tun drogy. Plán roztržil obchod s drogami na více frakcí, tudíž je obtížnější proti němu bojovat.¹⁰⁵

Celkové výdaje USA na Plan Colombia byly jen částí toho, co Kolumbijci investovali do vlastní bezpečnosti. Podle jednoho odhadu z roku 2009 nebyly výdaje USA více než 10 % toho, co investovali Kolumbijci do celkových nákladů na bezpečnost. V roce 2000 Kolumbie věnovala pod 2 % HDP na vojenské a policejní výdaje, když v roce 2010 tyto investice vzrostly na více než 4 %.¹⁰⁶ Podle oficiální zprávy úřadu vlády USA činilo financování americké vlády do vojenské složky plánu v letech 2000-2008 v průměru 540 milionů USD ročně. Kolumbijská vláda investovala ročně přibližně 812 milionů USD do boje proti drogám a organizovanému zločinu. Dohromady tyto výdaje představovaly v letech 2000-2008 přibližně 1,2 % HDP Kolumbie.¹⁰⁷ Ačkoliv se plán od prvotního schválení v roce 2000 značně vyvinul, stal se zkratkou pro rozsáhlou spolupráci USA a Kolumbie. Suma sumárum, USA vydaly na plán téměř 8 miliard dolarů, více než kamkoliv jinde mimo Střední východ, Irák a Afganistán od konce studené války.¹⁰⁸

Teprve v letech 2007 a 2008 se začalo projevovat výraznější snížení produkce kokainu. Jak je patrné z grafu, produkce kokainu klesla z průměru 600 tun v letech 2006-2007 na cca 430 tun v roce 2008. V důsledku snižování nabídky se ceny zvýšily.

---

¹⁰⁵ *Has Plan Colombia really worked?* [online]. BBC News, 2016 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-35491504>

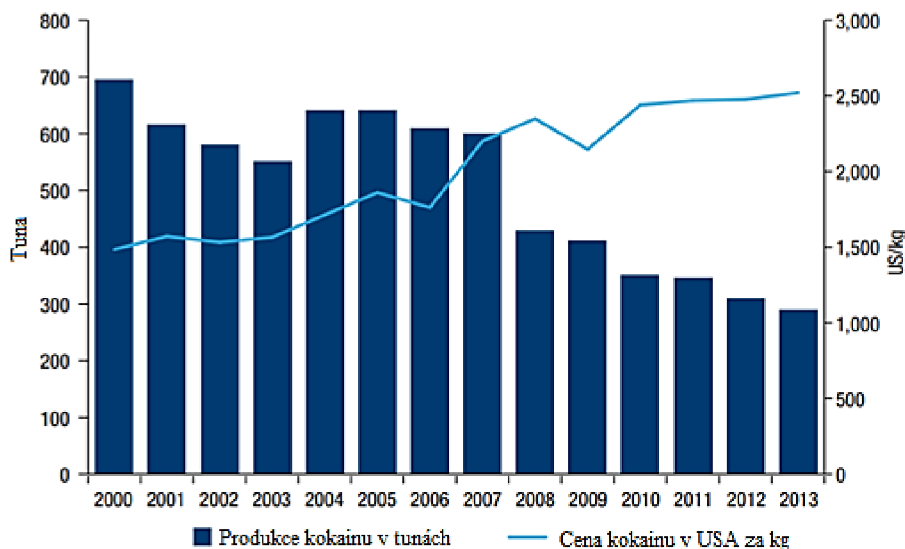
¹⁰⁶ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 100-118. ISBN 1478001186.

¹⁰⁷ LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. p. 100-118. ISBN 1478001186.

¹⁰⁸ *The Most Important Trends in Colombia's Drug Policy, Explained* [online]. WOLA, 2017 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.wola.org/analysis/important-trends-colombias-drug-policy-explained/>

V roce 2000 byla cena jednoho kg kokainu přibližně 1 485 USD, zatímco v roce 2011 stálo stejné množství kokainu 2 468 USD, což je nárůst o 66 %.¹⁰⁹

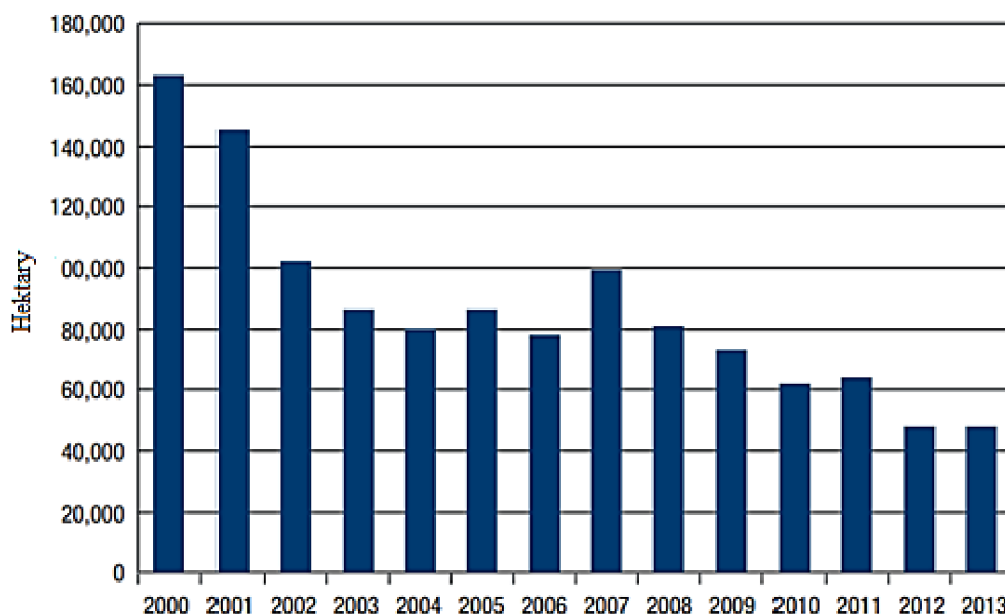

Graf č. 1: Závislost ceny kokainu v USA na produkci kokainu v Kolumbii; zdroj: UNODC (Vienna, 2010), <https://www.unodc.org/>

Navzdory značným investovaným zdrojům jsou výsledky Plánu smíšené. Podle odhadů UNODC se mezi lety 2000-2003 rychle snížily hektary půdy, kde se koka pěstovala, z přibližně 160 000 na 80 000 hektarů. Od roku 2004 do roku 2008 byly hektary půdy s kokou relativně stabilní, v průměru asi 85 000 hektarů. Počínaje rokem 2008 se pěstování koky opět snížilo a podle posledních odhadů pro rok 2013 kleslo na přibližně 48 000 hektarů.¹¹⁰

¹⁰⁹ UNODC, *The Globalization of Crime: A Transnational Organized Crime Threat Assessment* (Vienna, UNODC, 2010), 81, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf. C

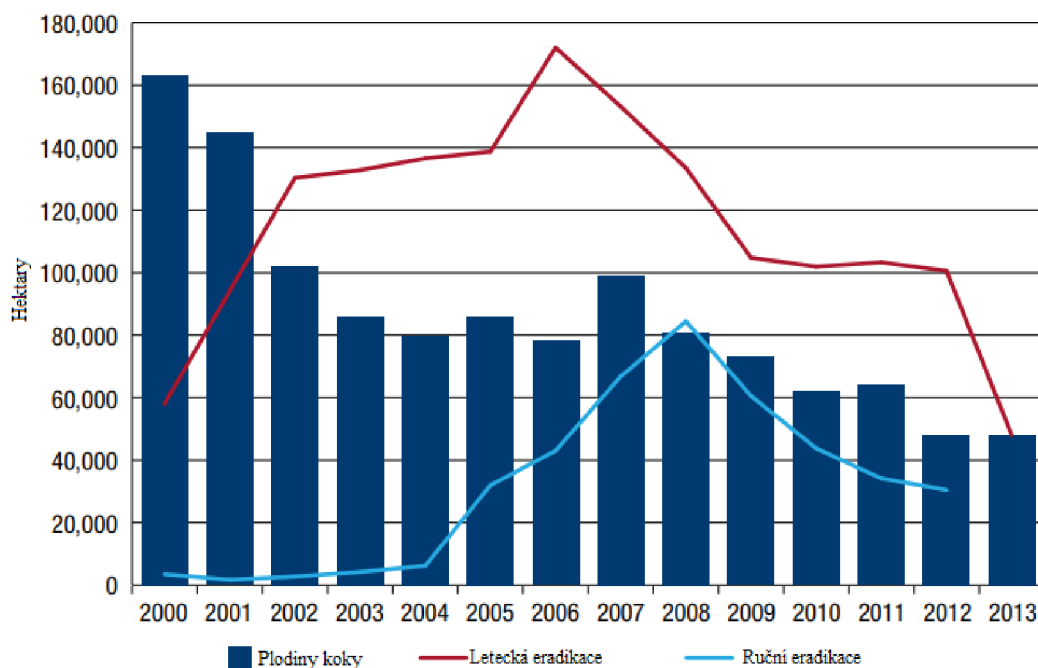
¹¹⁰ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: *World Drug Report*, <https://www.unodc.org/>

Graf č. 2: Odhad pěstování plodin koky v Kolumbii mezi roky 2000-2013 v hektarech; zdroj: UNODC (Vienna, 2010), <https://www.unodc.org/>

Velkým tématem s ohledem na plán je určitě i jeho efektivita a účinnost. Jak již bylo zmíněno, jednou ze strategií plánu byl letecký postřik plodin. Mezi lety 2006-2016 bylo ročně postřikáno 128 000 hektarů, přičemž polovina postřiku se uskutečnila v departamentech Putumayo a Nariño. Ničení pomocí leteckých postřiků je jednou z nejdražších strategií. Empirická studia zjistila, že letecký postřik má velmi malý vliv na pěstování koky a účinky nejsou v čase udržitelné. Další studie poukazuje, že na každý hektar půdy postřikáný glyfosátem se úroda sníží o maximálně 0,065 hektaru. K odstranění pouze jednoho hektaru koky pomocí leteckého postřiku je tedy třeba postřikat 32 hektarů koky. Náklady na postřik jednoho hektaru glyfosátem jsou přibližně 2 400 USD. S mírou účinnosti cca 4,2 % jsou náklady na vymýcení jednoho hektaru koky leteckým postřikem asi 57 150 USD. Neefektivnost leteckého postřiku při snižování pěstování koky je vysvětlena tím, že pěstitelé vyvinuli různé metody ochrany plodin koky, např. postřik melasou, rozříznutí stonku keře několik hodin po postřiku. Mimo jiné má letecký postřik negativní dopady na životní prostředí, způsobuje odlesňování a poškozují faunu. Není úplně jednoduché přejít na ruční ničení rostlin

koky. V oblastech leteckého mýcení jsou často nastražené miny od FARC, kteří oblast ovládali.¹¹¹

Graf č. 3: Letecká a ruční eradikace koky v letech 2000-2013; zdroj: UNODC (Vienna, 2010), <https://www.unodc.org/>

4.2 OBDOBÍ PO PLAN COLOMBIA

V roce 2000 bylo násilí související s drogami v USA na alarmující úrovni. Podle výzkumu z roku 2012 zaměřeného na obavy z užívání drog kleslo procento občanů na 37 % z původních 58 %. Navzdory zvýšené snaze o vymýcení drogových plodin americké vládní agentury odpovědné za sledování drogových trendů uvádějí, že dostupnost, cena a čistota kokainu a heroinu v USA zůstaly stabilní. Kolumbie

¹¹¹ *The Most Important Trends in Colombia's Drug Policy, Explained* [online]. WOLA, 2017 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.wola.org/analysis/important-trends-colombias-drug-policy-explained/>

produkuje většinu světové nabídky, přičemž 90 % kokainu proudícího do USA z Kolumbie pochází nebo přes ni alespoň prochází. Země také produkuje značné množství vysoce kvalitního heroinu. Nabídka drog je často posuzována podle změn cen, přičemž vyšší ceny znamenají sníženou poptávku. ONDCP uvádí, že ceny ve zkoumaném období 2002-2003 kokainu i heroinu zůstaly stabilní, přičemž v některých z 25 zkoumaných měst klesaly. Zpráva z dubna 2004 zjistila, že kokain ve formě prášku i cracku je snadno dostupný v celé zemi a celková dostupnost je stále stabilní, a především dostupnost heroinu zůstala stabilní, nebo se zvýšila, v mnoha venkovských a předměstských oblastech. Podle ONDCP zůstává čistota kokainu stabilní od poloviny 80. let a čistota heroinu se od 80. let stále zvyšuje. Dostupné údaje ukazují, že zneužívání drog mezi mladými lidmi kleslo od roku 2001 do roku 2003 o 11 % a v letech 2003-2004 opět kleslo o 6 %. DEA oznámila, že záchyty heroinu se neustále zvyšovaly z 1 152 kg v roce 1999 na 2 351 kg v roce 2003. Záchyty kokainu se zvýšily ze 106 623 kg v roce 2000 na 115 725 kg v roce 2003.¹¹²

Od roku 2000 bylo zabaveno 1 842 tun kokainu s průměrnou mírou záchytů 27 % a bylo zničeno více než 27 000 laboratoří na zpracování kokainu. Od roku 2006, kdy se ministrem obrany stal J. M Santos, se jeho tým rozhodl klást menší důraz na letecké postřiky a více dbát na ruční ničení. Mezi lety 2006-2009 se snížilo používání leteckých postřiků o 40 %, záchyty vzrostly ze 127 tun v roce 2006 na 203 tun v roce 2009 a počet zničených laboratoří se zvýšil z 2 300 v roce 2006 na 2 900 v roce 2009. Nová protidrogová strategie snížila nabídku kokainu o více než 50 %, což způsobilo nabídkový šok, který zasáhl celý region, včetně ceny kokainu v USA, kde cena gramu vzrostla ze 122 USD v roce 2007 na 186 USD v roce 2009.¹¹³

---

¹¹² *UPDATED: ONDCP Releases Data on Coca Cultivation and Potential Cocaine Production in the Andean Region* [online]. Washington: The White House, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/ondcp/briefing-room/2021/07/16/ondcp-releases-data-on-coca-cultivation-and-potential-cocaine-production-in-the-andean-region/>

¹¹³ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

Vláda USA odhaduje, že na konci roku 2016 bylo kokou osázeno 188 000 hektarů kolumbijského území, což je 133% nárůst oproti tomu, vláda USA naměřila v roce 2013 a vůbec jde o nejvyšší americký odhad. V tom samém roce mělo být vyrobeno přibližně 710 tun kokainu, což je o 202 % více než v roce 2013. Podle jiné metodiky UNODC bylo odhadnuto, že na konci roku 2016 bylo kokou osázeno 146 000 hektarů, což je o 204 % více než bylo naměřeno v roce 2013 a 3. největší odhad agentury vůbec. Odhad 866 tun kokainu vyrobeného v roce 2016 je o 34 % vyšší než v roce 2015.¹¹⁴ V posledních několika letech byly plodiny koky nalezeny přibližně ve dvou stovkách kolumbijských obcí, což je ekvivalent 18 % rozlohy země. Podle dostupných údajů je pěstování koky vysoce koncentrované, přičemž 47 % veškerého pěstování se nachází pouze v 10 obcích.¹¹⁵

Graf č. 4: Ruční a letecká eradikace koky a odhady pěstování koky v letech 1994-2016; zdroj: *The Most Important Trends in Colombia's Drug Policy, Explained*. WOLA, 2017. Dostupné z: <https://www.wola.org/analysis/important-trends-colombias-drug-policy-explained/>

¹¹⁴ *The Most Important Trends in Colombia's Drug Policy, Explained* [online]. WOLA, 2017 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.wola.org/analysis/important-trends-colombias-drug-policy-explained/>

¹¹⁵ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

Kolumbie je nepopíratelně jedním z největších bojovníků proti nezákonné výrobě drog, obchodu s drogami a proti organizovanému zločinu. Od roku 1994 byly více než 2 miliony hektarů koky postříkané glyfosátem, dále bylo zabaveno 1 890 tun kokainu a bylo zničeno 28 344 laboratoří na zpracování listů koky. Od roku 2000 země s částečným financováním od vlády USA investovala ročně více než 1,2 miliardy USD, přibližně 1 % HDP země do vojenské složky Plan Colombia. Náklady nebyly pouze finanční, odhaduje se, že bylo zabito více než 57 000 Kolumbijců v důsledku rostoucích nelegálních trhů s drogami a následných střetů mezi jednotlivými složkami konfliktu.¹¹⁶

Plan Colombia se promítl mimo jiné do oblasti celkové bezpečnosti. Podmínky veřejné bezpečnosti se zlepšily, policie byla přemístěna do oblastí, odkud ji předtím vyhnaly ozbrojené skupiny, díky čemuž se mnoho Kolumbijců cítí lépe při cestování po silnici. Podle ministerstva zahraničí kolumbijská vláda vycvičila a vyslala téměř 9 200 policistů do venkovských oblastí, 8 166 na ochranu hlavních silnic a 397 na obranu 12 ropovodů v zemi. I přes to, že se míra únosů výrazně snížila, má Kolumbie stále jednu z nejvyšších mír únosů na světě.¹¹⁷

Od roku 2018 vlády USA a Kolumbie rozšířily spolupráci v boji proti narkotikům s cílem snížit kolumbijské pěstování koky a produkci kokainu do konce roku 2023 na 50 % úroveň z roku 2017. V březnu 2020 uspořádaly USA a Kolumbie setkání pracovníků soustřeďujících se na boj proti narkotikům za účelem prohloubení spolupráce s cílem rozšířit přítomnost státu ve venkovských oblastech postižených obchodem s narkotiky. Dvoustranná spolupráce na extradících, vyšetřování a praní špinavých peněz vyústila ve vydání vysoce postavených obchodníků s drogami. USA spolupracují s kolumbijskými institucemi umístěnými ve venkovských oblastech zasažených konfliktem, kde nebyla kolumbijská vláda přítomna. USA se v současnosti zaměřují na zvýšení bezpečnosti občanů, posílení ekonomicky udržitelného živobytí,

---

¹¹⁶ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

¹¹⁷ *International Narcotics Control Strategy Reports* [online]. U.S. Department of State, 2022 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.state.gov/international-narcotics-control-strategy-reports/>

likvidaci sítí organizovaného zločinu a ochranu lidských práv. Z posledních dostupných údajů vyplývá, že nejméně 89 % vzorků kokainu zabaveného v USA v roce 2020 a podrobených laboratorní analýze, bylo kolumbijského původu.¹¹⁸

Současná politika USA podporuje snahy kolumbijské vlády o posílení jejích demokratických institucí, prosazování respektu k lidským právům a právního státu, podporu sociálně-ekonomického rozvoje a ukončení ohrožení demokracie, které představuje obchod s drogami. Vláda USA podporuje kolumbijské snahy o přechod k míru tím, že pracuje v nejkonfliktnějších oblastech a nejvíce zanedbávaných venkovských oblastech Kolumbie, kde se historicky scházelo násilí s nedostatkem vládní přítomnosti. Americké programy poskytují podporu při provádění reforem kolumbijské vlády v odškodnění obětí, podporují veřejné a soukromé investice zaměřené na venkovské hospodářství, podporují znovu začlenění bývalých partyzánů a podporují právní stát. USA jsou mimo jiné největším obchodním partnerem Kolumbie. Dohoda o podpoře obchodu mezi USA a Kolumbií vstoupila v platnost v květnu 2012 a klade si za cíl zlepšit investiční prostředí a rozšířit obchod.

---

¹¹⁸ *World Drug Report* [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

5 KORUPCE V KOLUMBII

Kolumbijský konflikt začal původně desetiletou občanskou válkou známou jako La Violencia, kde konzervativní a levicové strany násilně bojovaly o moc a půdu. Rolníci nakonec nedosáhli svých cílů a FARC byly vytvořeny za účelem přerozdělování půdy ve prospěch rolníků. Analýzou základních příčin války můžeme uplatnit několik základních poznatků, abychom neopakovali stejné chyby. Stručně řečeno – nejsou-li uspokojeny základní potřeby nejzranitelnějších skupin obyvatel, včetně menšin, z důvodů velké korupce, dochází k vládním represím a státnímu teroru.

V posledních letech učinila Kolumbie určitá zlepšení v oblasti právního státu. Již zmíněná mírová jednání s FARC jsou jasným příznakem rostoucí politické stability. Určité zlepšení je zaznamenáno i v bezpečnostních podmínkách země, což vede i k silnějšímu hospodářskému růstu od počátku 21. století. Ani pozitivní vývoj, ani nové institucionální reformy prosazované vládou prezidenta Santose, jako byl protikorupční zákon z roku 2011 a ani vytvoření nového protikorupčního úřadu v předsednictvu, nepřispěly k omezení korupce. Kolumbie stále čelí několika strukturálním problémům s korupcí – tajným dohodám veřejného a soukromého sektoru, politickým zajištěním s organizovaným zločinem, nedostatečné státní kontrole, neefektivnosti systému trestní justice a slabému poskytování služeb v odlehlých oblastech země.

Sami občané vnímají korupci v zemi jako rozšířenou. Podle průzkumu Global Corruption Barometr v letech 2010/2011, po konci funkčního období prezidenta A. Uribeho, 56 % respondentů vnímalo, že korupce v předchozích letech vzrostla. Skóre se určuje na stupnici 1-5, kdy 1 znamená nezkorumpované a 5 extrémně zkorumpované. Instituce, které byly v této studii označeny za nejvíce zkorumpované, byly politické strany a parlament, kde bylo skóre 4,2. Policie a veřejní činitelé měli skóre 4,0, soudnictví dosáhlo 3,8 bodů a armáda 3,4. 46 % respondentů hodnotilo opatření vlády proti korupci jako neúčinné, 35 % je považovalo za účinné. Průzkum provedený v roce 2011 odhalil, že Kolumbijci považují za nejdůležitější faktor pro posílení jejich demokratického systému především snížení korupce (63 % respondentů) a zlepšení

transparentnosti státu (54 % respondentů). 63 % respondentů se domnívá, že stát je schopen skoncovat s korupcí.¹¹⁹

Dle indexu korupce Transparency International získala Kolumbie v roce 2012 nejhorší skóre za posledních 10 let a z 57. pozice v roce 2002 se přesunula na 94. příčku. Nejnovější údaje z roku 2020 dávají Kolumbii na 92. místo z více než 180 hodnocených zemí světa. Skóre je hodnoceno na stupnici 0-100, kdy 0 znamená, že je země vysoce zkorumpovaná a 100 že je v zemi minimum korupce. Skóre Kolumbie je v tomto případě 39 v roce 2020. Ukazatele Worldwide Governance Indicators řadí Kolumbii, pokud jde o kontrolu korupce, do nižší poloviny percentilů se skóre 46,4.¹²⁰

Kvůli korupci ztrácí Kolumbie ročně až 1 % svého HDP. Mezi lidmi panuje velká nedůvěra. Kolumbie trpí také obchodním deficitem, protože ostatní země se zdráhají zapojit se zde do podnikání. Kolumbijský zdravotní systém přišel kvůli korupci o 160 milionů dolarů. Zdravotníci manipulují se zdravotními záznamy, aby získali peníze pro vlastní zisky. Korupce ve zdravotnictví zvýšila náklady na léčbu a léky.¹²¹ Podle studií zveřejněných organizací Transparencia por Colombia jsou nejslabšími faktory řízení v rámci národního veřejného sektoru složitost postupů, netransparentnost výběrových řízení na veřejné zakázky a omezená veřejná odpovědnost, i když u posledních dvou faktorů došlo k mírnému zlepšení.¹²²

Korupce má vliv mimo jiné i na bezpečnost v zemi. Meziročně vzrostla kriminalita o 39,7 % a až 61 % Kolumbijsců věří, že armáda a policie jsou zkorumpované.

---

¹¹⁹ *Colombia* [online]. Transparency International [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/colombia>

¹²⁰ *Colombia* [online]. Transparency International [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/colombia>

¹²¹ *10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA* [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

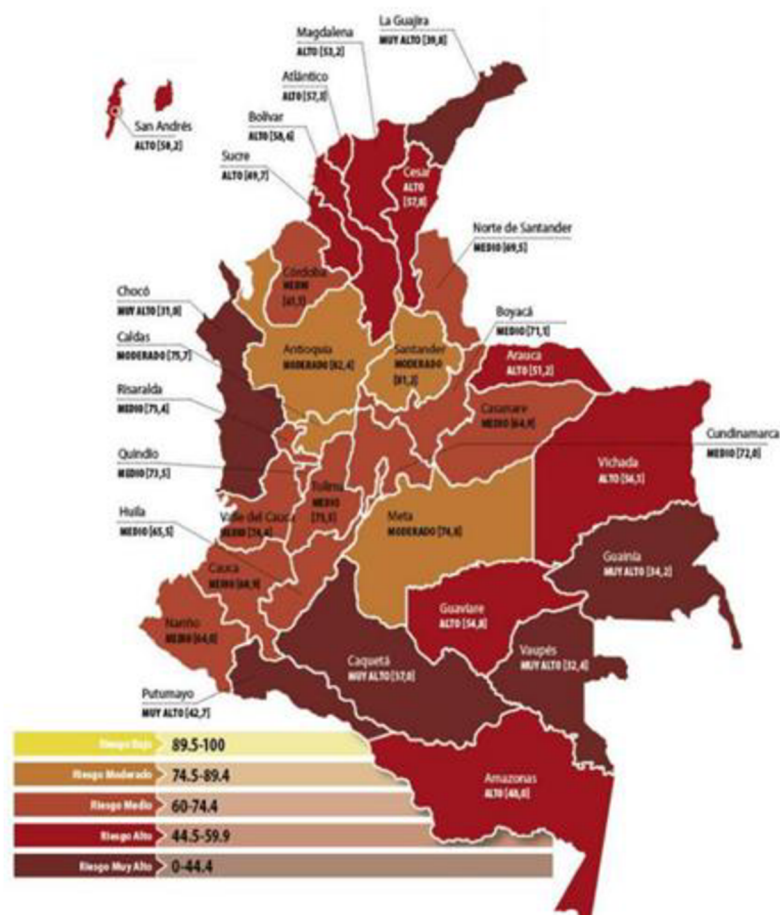
¹²² *Colombia* [online]. Transparencia por Colombia [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://transparenciacolombia.org.co/>

Vzhledem k tomu, že zmíněné složky opakovaně berou úplatky, není mnoho zločinců potrestáno a v důsledku toho se kriminalita jakýmsi způsobem normalizovala a roste. Pouze 2,9 % populace považuje problém korupce za vysokou prioritu. Většina lidí korupci ignoruje a rozhodla se zaměřit na jiné problémy, jako je zmíněná rostoucí kriminalita a nedostatek zdravotní péče. Většina aktuálních problémů však pramení z korupce.¹²³

Transparencia por Colombia v roce 2013 zkoumala pořadí 32 států v Kolumbii a hodnotila od nízké až po velmi vysokou úroveň rizika korupce. V Kolumbii se vyskytují velké územní asymetrie, zatímco departament Antioquia má hodnocení 82,4/100 bodů, oblast Chocó má pouze 31,0/100 bodů. Toto hodnocení je odrazem extrémní chudoby, sociálních nerovností a přítomnosti státních institucí na daném území. Níže je mapa vytvořená Transparencia por Colombia:

---

¹²³ *10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA* [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

Obrázek č. 2: úroveň chudoby v kolumbijských departmentech, zdroj: <https://transparenciacolombia.org.co/>

Podle výzkumu z roku 2017 uvedlo 30 % dotázaných, že zaplatili úplatek při vstupu k veřejným službám, přičemž na prvním místě byly nemocniční služby. 22 % Kolumbijců přiznalo, že muselo zaplatit úplatek nebo dát nějakou formu daru, aby se jim dostalo ve veřejné nemocnici péče. 20 % Kolumbijců přiznalo, že byli vybízeni k úplatkářství ve vztahu k policejním službám a veřejným školám. V průzkumu z roku 2016 uvedlo 61 % dotázaných, že korupce v Kolumbii za poslední rok vzrostla.¹²⁴

¹²⁴ 10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

V roce 2019 začaly v září protesty, které iniciovali studenti, kteří byli silně proti škrtům ve vzdělání. Mimo jiné na veřejné univerzitě Universidad Distrital byla odhalena korupce, což vedlo k eskalaci protestů. V roce 2020 označil US News Kolumbii za nejzkorumpovanější zemi světa a dle deníku stojí korupce zemi až 18 miliard USD ročně.¹²⁵

To, že korupce zůstává všudypřítomným problémem v Kolumbii, se ukázalo na nedávné tajné policejní operaci, která byla v roce 2019 natočena na video v hotelové hale v Bogotě. Odhalila, že prokurátor Carlos Bermea přijal úplatek ve výši dvou milionů dolarů výměnou za souhlas s mařením vydání bývalého velitele FARC, H. Solarteho, který byl zvolen do kolumbijského kongresu. Ten byl také zaznamenán při vyjednávání dohody týkající se kokainu v roce 2018. Bývalý senátor L. A. Gil se podílel na zprostředkování tohoto spiknutí. Solarte byl později propuštěn z vazby a ze strachu z druhého zatčení uprchl do Venezuely, kde spolu s desítkami dalších bývalých velitelů FARC začali s obnovou FARC. V roce 2019 se Gil přiznal k úplatkářství, spiknutí a ovlivňování výměnou za 4,5 roku domácího vězení. Bermeo byl také obviněn, ale jeho proces byl opakovaně odkládán. V roce 2020 státní zástupci zahájili 32 korupčních vyšetřování veřejných zakázek vydaných během pandemie COVID-19, v nichž byla podána obžaloba na 10 starostů. Nejvyšší soud vyšetřuje guvernéry departementů Guaviare, San Andrés, Putumayo a Arauca za zneužití veřejných prostředků souvisejících s COVID-19.¹²⁶

Během roku 2021 zaplavily Kolumbii vlny protestů. Nespokojenost občanů během pandemie se šířila napříč všemi sociálními vrstvami obyvatel. Protesty, které propukly 28. 4., byly reakcí na daňovou reformu zavedenou prezidentem Duquem, která měla vytlačit střední třídu. Jeho administrativa ji o 4 dny později stáhla, ale protesty pokračovaly a ve zprávách se objevily informace o policejním násilí a úmrtích.

---

¹²⁵ *10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA* [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

¹²⁶ *International Narcotics Control Strategy Report* [online]. U.S. Department of State, 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.state.gov/2021-international-narcotics-control-strategy-report/>

Demonstranti se objevili ve více než polovině kolumbijských obcí, někdy dokonce postavili zátarasy, které měly vést k nedostatku potravin, bránili dodávkám vakcín proti COVID-19 a blokovali sanitky. Dle dostupných údajů mělo být prokazatelně zabit 26 lidí a více než 800 zraněno. Protestující odkazovali i na události z roku 2019, kdy docházelo k protestům proti zvyšování daní, korupci úředníků a nerovnosti.¹²⁷

Korupci můžeme v Kolumbii nalézt na několika úrovních státního aparátu. Korupce se projevuje v různých formách, včetně rozsáhlé finanční a politické korupce, protekce a zneužívání moci. V zemi převládají malé (tzv. petty corruption) i velké formy korupce (tzv. grand corruption, political corruption).¹²⁸

5.1 PETTY CORRUPTION A BYROKRATICKÁ KORUPCE

Podle výsledků National Transparency Index v letech 2008/2009 mělo nízké riziko korupce pouze 7,3 % ze 137 hodnocených veřejných institucí. Nejvíce rizikovými sektory byly školství (zejména vysoké školy) a oblast práva, zatímco nejmenší riziko představoval sektor obchodu, cestovního ruchu a průmyslu. V návaznosti na tato zjištění odhalil Global Corruption Barometer v roce 2010/2011, že 24 % dotázaných poskytlo úplatek během posledního roku. Policii poskytlo úplatek 31 % dotázaných, soudu 18 % respondentů. Podle dostupných údajů World Bank Enterprise Survey dosáhla Kolumbie ve většině ukazatelů petty corruption v podnikatelském prostředí výrazně více korupce, než je průměr latinskoamerických zemí i světový průměr.¹²⁹

---

¹²⁷ *Corruption, economic woes spark deadly protests in Colombia* [online]. New York: AP News, 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/colombia-shootings-coronavirus-pandemic-business-tax-reform-6ed35865f5487fe8cc36ddffba6a3c>

¹²⁸ *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

¹²⁹ *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

5.2 POLITICKÁ KORUPCE

V Kolumbii se velká část korupce odehrává na nejvyšších úrovních politického systému. Podle průzkumu z roku 2011 několik vysoce postavených úředníků, včetně 2 ze 4 prezidentských kandidátů a 25 % Kongresu, bylo v minulých letech vyšetřováno za politické pochybení a zneužití moci.¹³⁰ Neobvyklou osobností v Kolumbii je prezident Samper. Podle tvrzení bývalého ministra obrany F. Botera měl prezident přijmout 6 milionů dolarů na svou volební kampaň od kartelu z Cali. Botero poté skončil ve vězení. Několik poslanců a státních úředníků bylo usvědčeno z korupce a někteří byli poslání do vězení.¹³¹ Důležitá je v tomto směru vláda Uribeho (2002-2010). Během jeho vlády kolumbijská zpravodajská služba nezákonně odposlouchávala a monitorovala soudce, novináře a politiky považované za odpůrce prezidenta, proti nimž měly být později zahájeny kampaně. V roce 2008 bylo obviněno pět bývalých členů administrativy z uplácení bývalé kongresmanky z roku 2004, aby jí přesvědčili ke kladnému hlasování o ústavní změně, aby mohl Uribe znovu v roce 2006 kandidovat na prezidenta. Bývalý starosta Bogoty Samuel Moreno Rojas byl v roce 2011 suspendován za neplnění veřejných povinností a za nesrovnalosti při udělování zakázek, které byly součástí úplatkářského programu ve výši 500 milionů dolarů, do něhož se zapojil bývalý člen Kongresu, politici a podnikatelé. Zůstal ve vězení, zatímco trestní vyšetřování proti němu pokračovalo.¹³²

Během vlády prezidenta Santose vznikl v roce 2011 v Kolumbii protikorupční úřad. Protikorupční úřad provádí kontroly a dbá na dodržování právních předpisů. Snaží se předcházet střetu zájmů, vyhýbat se nepotismu a protekci. Ve stejném roce byl zaveden

---

¹³⁰ *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

¹³¹ SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. s. 174-180. ISBN 978-80-210-4438-8.

¹³² *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

i nový protikorupční zákon, který definoval právní rámec korupce, kriminalizoval úplatkářství, vydírání a obchodování s důvěrnými státními informacemi. Cílem bylo posílit prevenci, vyšetřování a sankční mechanismy proti korupci. V roce 2013 podepsala Kolumbie protikorupční úmluvu OECD tzv. Anti-Bribery Convention. Jejím podpisem se signatáři zavázali ke kriminalizaci podplácení veřejných činitelů.¹³³ Byla také odhalena korupce v bezpečnostních silách, kdy bylo vyšetřováno celkem 94 členů parlamentu, nebo bývalých členů parlamentu; 25 bylo zproštěno obžaloby a 37 odsouzeno. Bylo také vyšetřováno 15 guvernérů, z nichž 8 bylo odsouzeno. Sama armáda stála v centru několika korupčních skandálů, většinou souvisejících s tajnou dohodou s narko-polovojenskými jednotkami.¹³⁴

V současnosti je dle dostupných údajů až 81 % populace, která věří, že politické strany jsou zkorumpované. Míra korupce se od roku 2009 neustále zvyšuje a od roku 2019 je korupce na všech úrovních vlády, od městského zastupitelstva po celostátní. Vyšetřování korupce proběhlo u více než 48 000 vládních úředníků napříč politickým spektrem. Vlivem korupce i v soudním systému se většina těchto obviněných politiků vyhýbá trestnímu stíhání tak, že kuplácení soudců využívá rozpočet vlastních politických stran.¹³⁵

5.3 VOLEBNÍ PODVODY

Hlavní hrozbou pro volební systém jsou podle ministerstva vnitra volební podvody, kupčení s hlasy a nelegální financování volebních kampaní. Před regionálními a

---

¹³³ *10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA* [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

¹³⁴ *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

¹³⁵ *10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA* [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

komunálními volbami v roce 2011 kolumbijská média informovala o rozsáhlém zmanipulování a kupčení s hlasy v různých oblastech země.¹³⁶

5.4 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN V KOLUMBII A VZTAH KE KORUPCI

Organizovaný zločin představuje zásadní riziko pro kolumbijskou vládu i v tématu korupce. Již v roce 1982 byl Pablo Escobar zvolen do Kongresu ve snaze získat imunitu. Kartel z Cali využil jinou strategii – financoval již zmíněnou prezidentskou kampaň Sampera, který poté vyhrál volby v roce 1994. V důsledku oslabení drogových organizací Medellín a Cali začali partyzáni a polovojenské skupiny obchodovat s drogami, aby tak financovali své operace. Zapojení obchodníků s drogami do polovojenských skupin vedlo k vytvoření narko-polovojenských skupin, které se následně v rámci ozbrojeného boje proti partyzánům domlouvaly se státem a získávaly na síle na úkor partyzánů a místních obyvatel.

Drogové kartely byly v Kolumbii velmi mocnými organizacemi. Nejsou mocní do počtu, ale spíše z hlediska finančních a logistických zdrojů, zbraní a rozsáhlých ochranných sítí. Oba kartely pronikly do zákonodárné moci. Kartely byly příliš velké na to, aby unikly odhalení a byly náchylné k pronikání donucovacích orgánů. Musely tak poskytovat velké hotovostní platby, aby ochránily své laboratoře, pašerácké trasy a udržely vedení kartelu mimo vězení. Ochranný systém kartelů zahrnoval dobře organizovanou zpravodajskou síť rozšířenou na donucovací orgány. Kartely se také snažily diktovat pravidla pro kontrolu narkotik. Jeden z nejdůležitějších cílů v 80. letech bylo přimět vládu, aby přijala politiku nevydávání Kolumbijců do USA. Během 80. a 90. let se stalo běžnou praxí heslo „*your life or the money*“, v překladu život nebo peníze. Vládní úředník dostal v jeden moment na výběr; buď si vezme

---

¹³⁶ GILBERT, Alan. Corruption in Urban Latin America: The Case of Bogotá. *International Journal of Regional and Local History*. 2019. ISSN 2051-4530.

peníze, nebo zemře. Tento styl boje byl veden především proti soudcům, veřejným činitelům a novinářům.¹³⁷

Kolumbijská mafie používala nátlakové taktiky proti nespolupracujícím úředníkům, kteří veřejně odsuzovali jejich činnost. Preferovanou metodou byly zmíněné úplatky, dary a charitativní aktivity. Peníze byly nejdůležitější politickou zbraní; budovaly se prostřednictvím nich vztahy s nejchudší vrstvou obyvatel, dále docházelo ke kupování ochrany od úředníků činných v trestním řízení a také se používaly ke korupci politického establishmentu. Výše zmíněné násilí bylo poslední možností a používalo se pouze proti úředníkům, které nešlo uplatit. Narko-polovojenské skupiny spoléhaly na sofistikovanější strategie než drogové kartely z 80. a 90. let a snažily se zapojit do národních či regionálních institucí. Nejprve kontrolovaly místní volby a úřady, především zavražďování. Dále infiltrovaly Kongres díky své spolupráci proti partyzánům a politickému financování (ve stále větší míře využívané k praní špinavých peněz). Podle studie by odhadovaný objem praných peněz z nelegálního obchodu s drogami představoval v roce 2011 3 % HDP země, tedy zhruba 16 miliard dolarů ročně.¹³⁸

---

¹³⁷ GILBERT, Alan. Corruption in Urban Latin America: The Case of Bogotá. *International Journal of Regional and Local History*. 2019. ISSN 2051-4530.

¹³⁸ *Colombia: Overview of corruption and anti-corruption* [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo popsat konflikt, jehož motorem jsou drogy, v Kolumbii. Dále jsem se zaměřila na jeho aktéry a problémy, které jsou přímo závislé na konfliktu. Bylo pro mě důležité řešit problematiku od samého počátku konfliktu a aplikovat historické souvislosti do současné situace. Kolumbijský státní aparát byl a stále je ohrožen aktéry narcowar, jako jsou drogové kartely a guerillová hnutí. Prostředkem, který jim pomáhal, byla korupce, které se práce věnuje v celé kapitole a zaměřuje se na druhy korupce, které jsou v Kolumbii nejčastější a také na to, jak civilisté samotnou korupci vnímají.

Během 50 let trvajících ozbrojeného konfliktu došlo k mnoha civilním obětem. Kolumbie se v 80. letech minulého století stala ideálním místem pro pěstování koky a rostoucí průmysl nezákonného obchodu s drogami. Kolumbie měla ideální polohu, hustý deštný prales umožňoval tajné pěstování koky a blízkost Ekvádoru a Peru, té době hlavních producentů koky, usnadňovala zásobování. Spojení se Střední Amerikou po souši a Tichým a Karibským mořem po vodě usnadnilo distribuci drog. Geografické výhody však nebyly jediným přínosem pro vytvoření odvětví nezákonného obchodu v Kolumbii – důležitým faktorem byla křehkost státu.

Samotný proces pěstování koky je velmi náročný a ve stabilním státě s nízkou mírou korupce a vysokou mírou stíhání zákonů by byl tento proces nemožný. To neplatí o státě, kde je míra korupce vysoká a kde není stát schopný prosadit právo, což Kolumbie je. Slabost státu až do počátku 21. století a zapojení obchodníků s drogami do řízení vlády znamenaly, že porušení zákona zůstane nepotrestané. Držení státu v rukou pašeráků bylo v Kolumbii tak silné, že se v jednu chvíli dal stát považovat za narkostát. Ve své práci jsem prokázala, že korupce je stávajícím problémem v Kolumbii do dnes v mnoha formách, zejména se jedná o politickou korupci, která vzbuzuje v lidech nedůvěru ve státní orgány a úředníky. Jedná se mimo jiné i o charitativní dary, nebo například placení politických kampaní v minulosti.

Když se kolumbijský stát pokusil získat od roku 1980 do konce 90. let znovu kontrolu nad celým územím, obchodníci s drogami se často zapojovali do terorismu, prováděli bombové útoky a atentáty ve snaze zabránit zlomení jejich vlivu. To se ale

změnilo, když prezident Uribe zahájil svou politiku k posílení státní moci a zavedením Plan Colombia, zaměřeného na omezení pěstování a výroby drog, docházelo k pozitivním změnám.

Neúnavná, desítky let trvající protidrogová kampaň, vedla k výraznému zlepšení bezpečnosti v Kolumbii. Tamní obchod s kokainem a obchodování s ním má i nadále hodnotu asi 4,5 miliardy USD ročně. Pokud má válka proti drogám pokračovat, Kolumbie by měla zastavit letecké postřiky plodin koky a místo toho zaměřit své protidrogové strategie na fáze výroby a obchodování, kde skupiny obchodující s kokainem mají největší zisk. Výzkumem bylo zjištěno, že postřikové kampaně mají malý nebo žádný vliv na snížení pěstování koky, mají ale vysoké přímé náklady a negativní dopady na lidské zdraví, životní prostředí a politiku Kolumbie. Na základě zjištění by se vláda Kolumbie měla zaměřit spíše na ruční eradikace zejména v regionech dříve ovládaných FARC a kde by mělo dojít k likvidaci nášlapných min. V rámci omezení nezákonného pěstování plodin by se měly politické programy soustředit i na alternativní zdroj obživy pro pěstitele koky. Zaměřit by se vláda měla i na koncovou část – obchod s drogami. Navýšení prostředků na zpravodajské kapacity by kolumbijské vládě umožnilo efektivněji odhalovat a přerušovat tok kokainu do zahraničí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

CEJP, Martin, Šárka BLATNÍKOVÁ, Lucie HÁKOVÁ, Jakub HOLAS, Ivana TRÁVNÍČKOVÁ a Jiří VLACH. *Společenské zdroje vývoje organizovaného zločinu: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-155-4.

CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.

HOLČÁK, Petr. *McMafie: zločin bez hranic*. Praha: Argo, 2009. Zip (Argo: Dokořán): Dokořán). ISBN 978-80-257-0179-9.

CHMELÍK, Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-720-1480-3.

Interní protikorupční program Úřadu vlády České republiky. Praha: Úřad vlády České republiky, Vedoucí Úřadu vlády ČR, 2019.

NOŽINA, Miroslav. *Mezinárodní organizovaný zločin v České republice*. Praha: Themis, 2003. ISBN 80-731-2018-6.

SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav: Brno, 2007. ISBN 978-80-210-4438-8.

Zákon č. 40/2009 Sb.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

CAMACHO-GUIZADO, Álvaro. *Plan Colombia and the Andean Regional Initiative: The Ups and Downs of a Policy*. In: ROJAS, C., MELTZER, J. (eds.): *Elusive Peace. International, National, and Local Dimensions of Conflict in Colombia*. New York, Palgrave Macmillan, 2005. ISBN 140396744X.

GAVIRIA, Alejandro a Daniel MEJIA. *Anti-Drug Policies in Colombia: Successes, Failures, and Wrong Turns*. Nashville: Vanderbilt University Press, 2017. ISBN 978-0826520715.

HICKEY, Eric W. *Encyclopedia of Murder and Violent Crime*. New York: SAGE Publications, 2003. p. ISBN 076192437X.

KOONINGS, Kees. *Armed Actors: Organized Violence and State Failure in Latin America*. London: Zed Books, 2004. ISBN 1842774441.

LEECH, Garry. *The FARC: The Longest Insurgency (Rebels)*. London: Zed Books, 2011. ISBN 1848134924.

LINDSAY-POLAND, John. *Plan Colombia: U.S. Ally Atrocities and Community Activism*. North Carolina: Duke University Press Books, 2018. ISBN 1478001186.

SWAIN, Wally. *Negotiating Peace: The Colombian Government, Civil Society, and the FARC, 2013-2017*. Independently published, 2018. ISBN 1719975531.

VILLAR, Oliver. *Cocaine, DeatSquads, and the War on Terror: U.S. Imperialism and Class Struggle in Colombia*. New York: Monthly Review Press, 2011. ISBN 978-1583672518.

VON LAMPE, Kluas. *Organized Crime: Analyzing Illegal Activities, Criminal Structures, and Extra-legal Governance*. USA: SAGE Publications, 2015. ISBN 978-1-4522-0350-8.

Seznam použitých českých internetových zdrojů

SMOLÍKOVÁ, Soňa a Josef SMOLÍK. Aktéři kolumbijského obchodu s drogami: vývoj a proměny. *Obrana a strategie* [online]. 2011. ISSN 1802-7199. Dostupné z: doi:10.3849/1802-7199.11.2011.01.053-068

Seznam použitých zahraničních internetových zdrojů

10 FACTS ABOUT CORRUPTION IN COLOMBIA [online]. The Borgen Project, 2019 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://borgenproject.org/10-facts-about-corruption-in-colombia/>

Coca cultivation survey 2013. *Government of Colombia*. UNODC, 2014, 13-93. ISSN 2011-0596. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/crop-monitoring/Colombia/Colombia_coca_cultivation_survey_2013.pdf

Colombia [online]. Transparency International [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/countries/colombia>

Colombia [online]. Transparencia por Colombia [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://transparenciacolombia.org.co/>

Colombia: Events of 2019 [online]. New York: Human Rights Watch, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/colombia>

Colombia: Overview of corruption and anti-corruption [online]. Norway: Anti-corruption Resource Center [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.u4.no/>

Colombia seizes six metric tons of cocaine from ELN rebels [online]. London: Reuters, 2021 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/colombia-seizes-six-metric-tons-cocaine-eln-rebels-2021-06-29/>

Colombia's Civil Conflict [online]. New York: Council on Foreign Relationship, 2017 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/colombias-civil-conflict>

Colombia's criminal bands pose new security challenge [online]. BBC News, 2011 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-12804418>

Colombia's leftist ELN rebels claim responsibility for bombing [online]. London: Reuters, 2022 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/americas/colombias-leftist-eln-rebels-claim-responsibility-bombing-2022-01-08/>

Colombian Elites and Organized Crime [online]. Colombia: InSight Crime, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/colombia-elites-and-organized-crime-series/>

Corruption, economic woes spark deadly protests in Colombia [online]. New York: AP News, 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/colombia-shootings-coronavirus-pandemic-business-tax-reform-6ed35865f5487fe8cc36ddffba6a3c>

COVID-19 and the drug supply chain: from production and trafficking to use [online]. 2021 [cit. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/covid/Covid-19-and-drug-supply-chain-Mai2020.pdf>

DRIVER, Tom F. Colombia's War: Drugs, Oil and Markets. *The Christian Century*. The Christian Century Foundation, 2001, 14-19. Dostupné z: <https://www.religion-online.org/article/colombias-war-drugs-oil-and-markets/>

Drug trafficking and Colombian 'peace' [online]. The Global Americans, 2019 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://theglobalamericans.org/2019/05/drug-trafficking-and-colombian-peace/>

ELN [online]. Colombia: InSight Crime, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile>

FARC [online]. Colombia: InSight Crime, 2013 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile>

GILBERT, Alan. Corruption in Urban Latin America: The Case of Bogotá. *International Journal of Regional and Local History*. 2019. ISSN 2051-4530.

Has Plan Colombia really worked? [online]. BBC News, 2016 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-35491504>

Imperialism by Another Name: The US "War on Drugs" in Colombia. *E-International Relations* [online]. 2017, 1-10 [cit. 2022-02-10]. ISSN 2053-8626. Dostupné z: <https://www.e-ir.info/2017/08/22/imperialism-by-another-name-the-us-war-on-drugs-in-colombia/>

International Narcotics Control Strategy Reports [online]. U.S. Department of State, 2022 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.state.gov/international-narcotics-control-strategy-reports/>

M. Kenney (2003) From Pablo to Osama: Counter-terrorism Lessons from the War on Drugs, *Survival*, 45:3, 187-206, DOI: 10.1080/00396338.2003.9688585. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00396338.2003.9688585>

Many of Colombia's ex-rebel fighters rearm and turn to illegal drug trade [online]. Washington: National Public Radio, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/05/19/855567659/many-of-colombias-ex-rebel-fighters-rearm-and-turn-to-illegal-drug-trade>

Mapping Militant Organizations. "Revolutionary Armed Forces of Colombia." Stanford University. w[LastwmodifiedwJulyw2019. <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/revolutionary-armed-forces-colombia-farc>

Our History [online]. New York: DEA [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.dea.gov/about/history>

The FARC and the Drug Trade: Siamese Twins? [online]. Colombia: InSight Crime, 2014 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://insightcrime.org/investigations/farc-and-drug-trade-siamese-twins>

The Most Important Trends in Colombia's Drug Policy, Explained [online]. WOLA, 2017 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.wola.org/analysis/important-trends-colombias-drug-policy-explained/>

The National Liberation Army (ELN), Early 2020 [online]. Fort Leavenworth, KS: Army University Press, 2020 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/July-August-2020/Demarest-ELN/>

UPDATED: ONDCP Releases Data on Coca Cultivation and Potential Cocaine Production in the Andean Region [online]. Washington: The White House, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/ondcp/briefing-room/2021/07/16/ondcp-releases-data-on-coca-cultivation-and-potential-cocaine-production-in-the-andean-region/>

U.S.-Colombia Relations [online]. Council of Foreign Relations, 2021 [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/timeline/us-colombia-relations>

Who are the FARC [online]. London: BBC, 2016 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-36605769>

World Drug Report [online]. New York: UNODC, 2021 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: World Drug Report, <https://www.unodc.org/>

SEZNAM ZKRATEK

BACRIM	<i>Bandas criminales</i> (Zločinecké skupiny)
DEA	<i>Drug Enforcement Administration</i> (Úřad pro potírání drog)
ELN	<i>Ejercito de Liberación Nacional</i> (Národní osvobozenecké armáda)
FARC	<i>Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia</i> (Revoluční ozbrojené síly Kolumbie – lidová armáda)
FBI	<i>Federal Bureau of Investigation</i> (Federální úřad pro vyšetřování)
HDP	<i>Hrubý domácí produkt</i>
ONDCP	<i>Office of National Drug Control Policy</i> (Úřad národního protidrogového)
OSN	<i>Organizace spojených národů</i>
PCC	<i>Partido Comunista Colombiano</i> (Kolumbijská komunistická strana)
PNIS	<i>Comprehensive National Plan for the Substitution of Illicit Crops</i> (Program zamezující procesu obchodování s drogami)
UNODC	<i>United Nations Office on Drugs and Crime</i>

(Úřad OSN pro drogy a kriminalitu)

UP

Unión Patriótica

(Politická strana Patriotic Union mezi FARC a PCC)

USA

Spojené státy americké

USD

Americký dolar

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka č. 1.....	11
Tabulka č. 2.....	55

Seznam obrázků

Obrázek č. 1.....	85
Obrázek č. 2.....	67

Seznam grafů

Graf č. 1.....	57
Graf č. 2.....	58
Graf č. 3.....	59
Graf č. 4.....	61

SEZNAM PŘÍLOH

Obrázek č. 1: Titulní strana časopisu TIME z roku 1981, zdroj:
<http://content.time.com/time/covers/0,16641,19810706,00.html>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Natalia Doulgeridou

Obor: Mezinárodní vztahy a diplomacie

Forma studia: prezenční

Název práce: Organizovaný zločin a vybrané problémy Kolumbie

Rok: 2022

Počet stran textu bez příloh: 67 stran

Celkový počet stran příloh: 1 strana

Počet titulů českých použitých zdrojů: 8 zdrojů

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 9 zdrojů

Počet internetových zdrojů: 33 zdrojů

Vedoucí práce: PhDr. Vít Rouč Ph.D.